

Mgr. Oldřich Krulík, Ph.D.; Bc. Tomáš Lupač¹

Teritoriální uspořádání policejních složek v zemích Evropské unie: Inspirace nejen pro Českou republiku – Úvod²

Abstrakt

V lednu 2010 vstoupila v život jedna ze stěžejních součástí reformy Policie České republiky. Došlo ke zřízení šesti nových krajských ředitelství a „policejní“ struktura tak začala plně korespondovat s hranicemi čtrnácti vyšších územně samosprávných celků. Tento krok vyvolal řadu souhlasných i nesouhlasných komentářů. Je proto na místě uvést, jakým způsobem je teritoriální uspořádání policejních sborů a jeho vazba na administrativní uspořádání řešeno v ostatních členských státech Evropské unie. Kryjí nebo nekryjí se „policejní“ (případně i „hasičské“, justiční či dokonce „zpravodajské“) regiony s regiony, vytýčenými v rámci státní správy a samosprávy? Je soulad těchto územních prvků možné považovat za výjimku nebo za pravidlo? Jsou členské státy Unie zmítány neustálými reformami horizontálního uspořádání policejních složek, nebo si tyto systémy udržují dlouhodobou stabilitu? Text je koncipován jako úvodní pasáž miniseriálu, který s ohledem na všechny výše uvedené aspekty postupně popíše situaci v jednotlivých zemích Evropské unie.

Klíčová slova

Policejní síly, územní správa, územní reforma, administrativní mezičlánky

Summary

On January 2010 entered into the life one of a key parts of reform of the Police of the Czech Republic. There was the establishment of six new regional headquarters and the “police” territorial structure started to correspond with the boundaries of fourteen higher territorial administrative units. This move provoked a number of concurring and dissenting comments. It is therefore appropriate to note how the territorial organisation of the police forces and its link to the administrative arrangements are addressed in other European Union Member States. Does the “police” regions coincide or not-coincide with the regions outlined in the state administration and local governments? Can the compliance of these local elements to be considered as an exception or the rule? Are the European Union Member States tossed about by constant reforms of the horizontal arrangement of police, or these systems maintain long-term stability? Following text is designed as an introductory passage of the miniseries, which, having regard to all the above aspects, will describe the situation in individual European Union Member States.

Keywords

Police forces, territorial administration, territorial reforms, second level territorial units

¹ Autor doplnění a aktualizace přílohy, týkající se struktury NUTS (s. 29 až 31).

² Tento text vznikl v rámci projektu „Trendy, rizika a scénáře bezpečnostního vývoje ve světě, Evropě a České republice – dopady na bezpečnostní politiku a bezpečnostní systém České republiky“ (VG20102013009) a zároveň v rámci výzkumného projektu "A New Agenda for European Security Economics" (EUSECON, No. SEC-2007-6.4-01).

Teritoriální uspořádání policejních složek v zemích Evropské unie: Inspirace nejen pro Českou republiku

Dne 1 ledna 2010 vstoupila v život jedna ze stěžejních součástí reformy Policie České republiky. Došlo ke zřízení šesti nových krajských ředitelství a „policejní“ struktura tak začala plně korespondovat s hranicemi čtrnácti vyšších územně samosprávných celků.³ Tento krok vyvolal řadu souhlasných i nesouhlasných komentářů.

Je proto na místě uvést, jakým způsobem je teritoriální uspořádání policejních sborů a jeho vazba na administrativní uspořádání řešeno v ostatních členských státech Evropské unie. Kryjí nebo nekryjí se „policejní“ (případně i „hasičské“, justiční či dokonce „zpravodajské“) regiony s regiony, vytýčenými v rámci státní správy a samosprávy? Je soulad těchto územních prvků možné považovat za výjimku nebo za pravidlo? Jsou členské státy Unie zmítány neustálými reformami horizontálního uspořádání policejních složek, nebo si tyto systémy udržují dlouhodobou stabilitu?⁴

Již na začátku je možné prozradit, že v současné Evropské unii lze v současnosti možné vysledovat následující modely v oblasti překrývání se „policejního“ a administrativního teritoriálního uspořádání:⁵

- „policejní“ a administrativní struktura je v zásadě (zcela, nebo až na výjimky⁶) identická;
- „policejní“ regiony pokrývají jeden nebo více administrativních regionů;
- administrativní regiony pokrývají jeden nebo více „policejních“ regionů;
- obě struktury se nepřekrývají.

V některých zemích existuje „nesystémová“ role hlavního města, provádějícího policejní „servis“ pro své širší zázemí (Francie, Polsko), respektive pro celou zemi (Finsko). V některých zemích je možné vysledovat určitá „historická rezidua“, kde policejní uspořádání alespoň částečně vychází z již změněného (neaktuálního) administrativního uspořádání země (některé spolkové země v Německu).

³ Ve hře je nadále perspektiva dalšího přizpůsobování výkonu policejní činnosti hranicím správních obvodů obcí s rozšířenou působností.

⁴ Text určitým způsobem rozšiřuje a aktualizuje předchozí studie (zejména co se týče vývoje ve Slovinsku, Nizozemsku a Lotyšsku): Krulík, O., Ideální rozloha policejního mezičlánku: Mýty a evropská realita (2. část); in: Policista, 11/2011, příloha, s. I až XII (ISSN 1211-7943).

Krulík, O., Ideální rozloha policejního mezičlánku: Mýty a evropská realita (1. část); in: Policista, 10/2011, příloha, s. I až XII (ISSN 1211-7943).

Krulík, O., Teritoriální uspořádání policejních složek v některých zemích Evropské unie; in: Bohman, M.; Krulík, O.; Beneš, J., Policejní sbory ve vybraných zemích Evropské unie, Ministerstvo vnitra, Praha 2008 (bez ISBN), s. 158 až 198.

Bohman, M.; Krulík, O.; Beneš, J., Policejní sbory v zemích Evropské unie: Inspirace pro Českou republiku, Ministerstvo vnitra, Praha 2009 (bez ISBN).

Krulík, O., Technische Hilfswerk: Fungující inspirace od sousedů; in: 112, 11/2007, s. 30 až 31 (ISSN 1213-7057).

Krulík, O., V Estonsku děláme všechno po svém; in: 112, 4/2010, s. 30-31 (ISSN 1213-7057).

Krulík, O., Dobrovolnictví v bezpečnostní oblasti: Příklad z Estonska; in: Bezpečnostní teorie a praxe, 1/2009, s. 81-90 (ISSN 1801-8211).

Krulík, O., Španělsko: Země permanentních policejních reforem; in: Policista, 4/2010, s. 25 (ISSN 1211-7943). Poznámka: článek byl oproti předpokladu autora a bez konzultace s ním redakcí zbaven všech názorných příloh, map a jiných ilustrací.

⁵ Další informace viz (údaje jsou však často protichůdné a proto byly v první řadě využívány podklady statistických úřadů konkrétních zemí): EUROSTAT: Country Profiles <<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/guip/introaction.do?profile=cpro&theme=eurind&lang=en>>.

Český statistický úřad: Evropská data <[http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/evropska_data_\(esds\)_eu](http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/evropska_data_(esds)_eu)>.

Český statistický úřad: Mezinárodní data <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/mezinarodni_data>.

Interpol: European Police and Judicial Systems <<http://www.interpol.int/public/region/europe/pjsystems/default.asp>>.

⁶ Španělsko: jedna autonomní oblast je rozdělena na dva „policejní“ regiony.

Svou roli sehrává rovněž ta skutečnost, že v konkrétních zemích mohou existovat různé složky, které vykonávají určité aspekty policejní práce.

Zároveň je však třeba důrazně upozornit, že specifický přístup se týká vysoce specializovaných nebo finančně náročných aspektů výkonu policejní práce:

- pyrotechnické služby, zásahové či letecké jednotky jsou strukturovány z hlediska účinné dojezdnosti či doletu (bez ohledu na administrativní hranice);
- další složky, jako je dálniční policie, pohraniční policie atd., jsou často strukturovány podle jiných principů., než je administrativní rozdělení země (viz například Rakousko: ačkoli základem teritoriálního uspořádání policie je 9 spolkových zemí, existuje vedle toho 35 spádových úseků pro výkon činnosti dálniční policie a 60 úseků pro výkon činnosti hraniční policie);
- forensní instituty (například Nizozemsko, které vybuodovalo jeden ústřední forensí institut v Haagu a druhý záložní zvažuje; vybudování většího počtu pracovišť vybavených nákladnou specializovanou technikou a obsazených špičkovými specialisty – například v každé policejní regionální jednotce – se neplánuje).

Některé země v relativně nedávné době přikročily k reformám, které jsou motivovány snahou zmenšit počet administrativních regionů (včetně aspektu slučování obcí, tzv. „amalgamisace“). Sledováno bude, zda policejní složky tento vývoj reflektují nebo ne. Změna hranic policejních regionů jde s těmito kroky nezřídka ruku v ruce (i z důvodů úspor nákladů na výkon policejní činnosti).

Následující text je koncipován jako **úvodní pasáž miniseriálu, který s ohledem na všechny výše uvedené aspekty postupně popíše situaci v jednotlivých zemích Evropské unie.**

Před popsáním situace v jednotlivých zemích či regionech není na škodu pokusit se o celkový přehled situace. Na jeho základě bude, mimo jiné, zřejmé i to, jaká je pozice České republiky v mezinárodním srovnání.⁷

kód	země / region	policejní sbory, označitelé za celostátně působící	počet obyvatel území	rozloha území (km ²)	počet administrativních (územně samosprávných) mezičlánků nejvyšší kategorie, „second level territorial units“	počet základních policejních regionů	charakteristika vazby „administrativních“ a „policejních regionů“	průměrný počet obyvatel v jednom „policejním regionu“ (zaokrouhloeno na celá čísla)	průměrná rozloha „policejního regionu“ (zaokrouhloeno na jedno desetinné místo, km ²)
AT	Rakousko ⁸	1: Polizei	8 375 290 (1. leden 2010)	83 879	9 (spolkové země)	9	plně identická struktura	930 588	9319,9
BE	Belgie	2: Obecní policie a Federální policie	10 666 866 (rok 2008) ⁹	30 528	3 (regiony), 11 provincií (NUTS 2), 44 arrondissementů (úroveň NUTS 3)	196 (Obecní policie) 27 (Federální policie)	Federální policie sdružuje jedn nebo několik arrondissementů; Obecní policie sdružuje několik obcí (případně pokrývá jen jednu obec)	54 003 (Obecní policie) 392 020 (Federální policie)	155,8 (Obecní policie) 1 130,7 (Federální policie)
BG	Bulharsko ¹⁰	5: Národní policejní služba, Četnictvo, Národní bezpečnostní služba, Pohraniční policejní služba, Národní služba pro boj s organizovaným zločinem a výkon zvláštních činností.	7 932 984	112 002	28 provincií	28	identická struktura	283 321	4 000,1
CY	Kypr ¹¹	1: (pokud hovoříme o Kyperské republice): Cyprus Police	778 700 (Kyperská republika) 265 100 (Severokyperská turecká republika) cca. 7 500 (základny Spojeného království) ¹²	5 642 (Kyperská republika) 3 355 (Severokyperská turecká republika) 254 (základny Spojeného království)	6 administrativních okresů (z toho jeden plně pod kontrolou Severokyperské republiky) ¹³ , 24 spádových obcí (a 9 dalších v Severokyperské turecké republice)	7 regionů (formálně) 6 reigonů de facto ¹⁴	většinou identická struktura (administrativní okres Nicosia je rozdělen na dva policejní okresy)	129 783	940,3
CZ	Česká republika	1: Policie České republiky	10 506 813 (odhad k 1. lednu 2010) ¹⁵	78 867 ¹⁶	14 (kraje)	14	plně identická struktura	750 487	5 633,4
DK	Dánsko	1: Rigspolitiet (Říšská policie)	5 534 738 (prosinec 2009) ¹⁷	43 093	5 (plus Grónsko a Faerské ostrovy)	12 (plus navíc Grónsko a Faerské ostrovy)	v případě „pevninského Dánska“ žádná vazba	452 288 (k 1. lednu 2008)	3591,1
DE	Spolková republika Německo	1: Bundespolizei	82 438 000 (31. prosinec 2007)	357 093	16 (spolkové země)	8	každý policejní region pokrývá jednu nebo více spolkových zemí	10 304 750	44 636,6
DE	Bádensko – Württembersko	1: Polizei Baden-Württemberg	10 736 000	35 752	13 regionů	4 vládní presidia (Regierungspräsidium)	policejní presidia přesně pokrývají 3 až 4 administrativní regiony	2 684 000	8938,0
DE	Bavorsko	1: Polizei Bayern	12 469 000	70 552	7 regionů (Regierungsbezirk)	10 presidií (Polizeipräsidium)	v každém administrativním regionu působí 1 až 3 presidia (donesdávna bylo policejních presidií) 7 a v každém administrativním regionu působila 1 až 2 presidia)	1 246 900	70 55,2

⁷ Pokud není uvedeno jinak, je na zdroj údajů odkázáno v poznámce u názvu státu (pokud se údaje z otevřených zdrojů – Evropský statistický úřad, Český statistický úřad atd. – lišily, byly použity informace statistických úřadů konkrétní země či regionu).

⁸ Statistics Austria: Länder <http://www.statistik.at/web_en/statistics/regional/regional_breakdown/federal_provinces_laender/index.html>.

⁹ Structure de la population selon le lieu de résidence <<http://statbel.fgov.be/fr/statistiques/chiffres/population/structure/residence/index.jsp>>.

¹⁰ Statoids: Regions of Bulgaria <<http://www.statoids.com/ubg.html>>.

¹¹ Uváděny jsou **faktické** údaje, vztahující se k území, které efektivně ovládá Kyperská republika. Statistical Service of the Republic of Cyprus <http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/index_en/index_en>.

¹² V případě základěn se jedná o osoby, které nejsou občany ani jednoho z obou útvarů na ostrově. Ve všech případech se jedná o odhady, komplikované aktuální situací.

¹³ Wikipedia: List of Cities, Towns and Villages in Cyprus <http://en.wikipedia.org/wiki/list_of_cities,_towns_and_villages_in_cyprus>.

Statoids: Districts of Cyprus <<http://www.statoids.com/ucy.html>>.

¹⁴ Cyprus Police District Departments <http://www.police.gov.cy/police/police.nsf/dmldistrictdepts_en/dmldistrictdepts_en?opendocument>.

¹⁵ Český statistický úřad: Lidé <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_lide>.

¹⁶ Český statistický úřad: Rozloha území České republiky podle okresů, počet obyvatel, hustota obyvatelstva na 1 km² a počet obcí <<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislatab=2005-02-03&vo=tabulka>>.

¹⁷ Danmarks Statistik <http://www.dst.dk/homeuk/statistics/key_indicators/population/pop_quarterly.aspx>.

DE	Berlín	1: Polizei Berlin	3 395 000	892	12 okresů (Bezirk)	6 ředitelství (Direktion), 40 menších součástí, služeben (Abschnitt)	každé ředitelství pokrývá jednu či více městských částí – neplatí ale vždy, že by v každé městské části byla jedna či více služeben	565 833	148,7
DE	Braniborsko	1: Polizei Brandenburg	2 559 000	29 479	18 okresů (Landkreise, kreisfreie Städte)	2 prezidia (Polizeipräsidium), 15 okrsků	každý policejní okrsek pokrývá jeden nebo více administrativních okresů (nejčastěji formou přičlenění měst k jejich zázemí)	1 279 500	14 739,5
DE	Brémy	2: Polizei Bremen, Polizei Bremerhaven (de facto nezávislé sbory, propojené pouze metodicky)	663 000	404	Bremen: 5 městských částí Bremerhaven: 2 okresy (Bezirk) a 9 městských částí (Stadtteil) ¹⁸	7 částí (Abteilung)	v rámci města Bremen se jedná o 5 částí (Střed, Sever, Jih, Východ, Západ) dále dělených na revíry (Revier); město Bremerhaven se dělí na 2 oddělení (Abteilung), dále členěné na revíry respektive další pobočné spádové oblasti ¹⁹	94 714	57,7
DE	Hamburk	1: Polizei Hamburg	1 744 000	755	7 okresů (Bezirk), dále dělených na menší městské části	5 ředitelství (Polizeidirektion), 17 inspektorátů	policejní regiony pokrývají 2 až 3 administrativní okresy, komisiariáty pokrývají jednu či několik městských částí	348 800	151,0
DE	Hessensko	1: Polizei Hessen	6 092 000	21 115	3 regiony (Regierungsbezirk)	7 presidií (Polizeipräsidium)	policejní uspořádání respektuje úroveň okresů, ale nikoli regionů	870 286	3 016,4
DE	Mecklenbursko – Přední Pomořany	1: Polizei Mecklenburg- Vorpommern	1 707 000	23 180	13 okresů a 6 měst na úrovni okresu	5 ředitelství (Polizeidirektion), 17 inspektorátů	každé policejní ředitelství pokrývá 3 až 5 administrativních jednotek; reforma roku 2010 snížila počet ředitelství na 2 a inspektorátů na 8; reforma nerespektuje hranice okresů (okres Demmin bude dělen mezi ředitelství i inspektoráty)	341 400 (po reformě 853 500)	4 636,0 (po reformě 11 590,0)
DE	Dolní Sasko ²⁰	1: Polizei Niedersachsen	7 994 000	47 624	48 administrativních jednotek (Landkreise, kreisfreie Städte, Region Hannover)	6 ředitelství (Polizeidirektion), 33 inspektorátů, 88 komisiariátů, přes 380 stanic	ředitelství pokrývají jednu či více administrativních jednotek	1 332 333	7937,3
DE	Severní Porýní – Westfálsko	1: Polizei Nordrhein- Westfalen	18 058 000	34 085	53 administrativních okresů	46 okrsků (Polizeibezirk)	policejní okrsky pokrývají vždy jeden či více administrativních jednotek	392 565	741,0
DE	Porýní – Falc	1: Polizei Rheinland-Pfalz	4 059 000	19 853	36 administrativních jednotek (24 Landkreise, 12 kreisfreie Städte)	5 presidií (Polizeipräsidium), dále dělených na ředitelství a inspektoráty	každé presidium pokrývá několik administrativních jednotek	811 800	3970,6
DE	Sársko ²¹	1: Polizei Saarland	1 050 000	2 569	6 regionů (Landkreise)	7 okrsků (Bezirk, Polizeibezirk)	struktura je identická, s jedinou výjimkou: administrativní region Saarbrücken je rozdělen na dva policejní okrsky (Saarbrücken – Město, Saarbrücken – Venkov) ²²	150 000	367,0
DE	Sasko	1: Polizei Sachsen	4 274 000	18 416	3 regiony (Regierungsbezirk), které se dále dělí na okresy (Landkreise, kreisfreie Städte)	7 ředitelství (Polizeidirektion), která se dále dělí na revíry (Revier)	v rámci každého administrativního regionu působí 2-3 policejní ředitelství; namísto někdejších tří presidií (Präsidium, pro každý Regierungsbezirk jedno) je policejní systém postaven na sedmi ředitelstvích (Polizeidirektion), v rámci každého okresu je pak jeden či více revírů	610 571	2 630,9

¹⁸ Grüss aus Bremerhaven: Stadt Bermerhaven <http://janmaat.de/brhv_ortsteile.gif>.

¹⁹ Polizei Bremerhaven: Organigramm der Ortschaftspolizeibehörde <<http://www.polizei.bremerhaven.de/startseite/behoerden-dienststellen/organigramm.html>>.

Polizei Bremen: Dienststellen <<http://www.polizei.bremen.de/sixcms/detail.php?gsid=bremen09.c.2037.de>>.

²⁰ Polizei Niedersachsen <<http://www.polizei.niedersachsen.de/>>.

²¹ Saarland Polizei <<http://www.saarland.de/polizei.htm>>.

Wikipedia: Municipalities in Saarland <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/0/01/municipalities_in_saarland.svg/500px-municipalities_in_saarland.svg.png>.

²² Saarland: Landespolizeidirektion <<http://www.saarland.de/3500.htm>>.

DE	Sasko – Anhaltsko	1: Polizei Sachsen-Anhalt	2 470 000	20 446	14 administrativních jednotek (11 Landkreise, 3 kreisfreie Städte); do konce roku 2003 zde existovaly 3 vládní presdientury (Halle, Dessau a Magdeburg) ²³	3 ředitelství (Polizeidirektion)	3 policejní ředitelství jsou rozlohou identická se zaniklými vládními presdienturami; dnešní stav (založení 3 ředitelství) je jedním ze závěrů reformy, platné od 1. ledna 2008	823 333	6 815,3
DE	Šlesvicko – Holštýnsko	1: Polizei Schleswig-Holstein	2 833 000	15 799	15 okresů	7 ředitelství (Polizeidirektion)	každé ředitelství pokrývá 1 až 4 administrativní jednotky	404 714	2 257,0
DE	Durynsko	1: Polizei Thüringen	2 335 000	16 172	23 administrativních jednotek (17 Landkreise, 6 kreisfreie Städte)	7 ředitelství (Polizeidirektion)	s výjimkou administrativního okresu Wartburg-Kreis (který je rozdělen mezi dvě policejní ředitelství), sleduje „policejní“ členění administrativní hranice (každé ředitelství obhospodařuje několik administrativních jednotek)	333 571	2 310,3
EE	Estonsko ²⁴	1: Politsei- ja Piirivalveamet	1 340 127 (1. leden 2010)	43 433	15 okresů	4 prefektury	prefektury pokrývají vždy jeden nebo více okresů	335 032	10 858,3
GR	Řecko ²⁵	1: Hellenic Police	1 123 068 (odhad 2008)	131 957 (2001)	13 regionů, 54 prefektur a chrámový okresek hora Athos ²⁶	14 regionů	identická struktura, s výjimkou administrativního regionu „Centrální Makedonie“ děleného do dvou „policejních“ regionů	802 648	9 425,5
ES	Španělsko ²⁷	2: Cuerpo Nacional de Policía a Guardia Civil	46 745 807 (1. leden 2009)	505 990	17 autonomních společností	Cuerpo Nacional de Policía: 20 jednotek Guardia Civil: 17 jednotek	Cuerpo Nacional de Policía: jedna administrativní jednotka je rozdělena na dva policejní regiony, přičteny jsou dvě exklávy, Ceuta a Melilla; Guardia Civil: identická struktura	2 337 290 (Cuerpo Nacional de Policía) 2 749 753 (Guardia Civil)	25 299,5 (Cuerpo Nacional de Policía) 29 764,1 (Guardia Civil)
FI	Finsko	1: Polis	5 356 358 (odhad pro rok 2010)	303 907 ²⁸	6 provincií (5 provincií a 1 autonomní oblast)	6 provinčních ředitelství	v zásadě identická struktura, specifická role hlavního města	892 726	50 651,2
FR	Francie ²⁹	2: Police Nationale, Gendarmerie Nationale	64 667 000 (1. leden 2010)	674 843, z toho 551 695 v Evropě	100 departementů (z toho 96 v Evropě)	100 departementů + specifická role aglomerace hlavního města	v zásadě identická struktura, specifická role hlavního města	646 670	6 748,4
HU	Maďarsko	1: Rendőrség	10 090 330 (Mikrocensus 2005) ³⁰	93 030	19 žup + území hlavního města	20 velitelství	plně identická struktura	504 517	4 651,5
IE	Irsko ³¹	1: Garda Síochána na hÉireann	4 239 848 (2006)	70 273	8 (regionální úřady, Regional Authority Regions)	6	obě úrovně se nepřekrývají	706 641	11 712,2
IT	Itálie ³²	2: Polizia di Stato, Arma dei Carabinieri	60 325 805 (1. prosinec 2009) ³³	301 338	20 regionů a 110 provincií	Polizia di Stato: 110 provinciálních velitelství; Arma dei Carabinieri: 5 nadregionálních velitelství	Polizia di Stato: struktura identická se sítí provincií; Arma dei Carabinieri: základní rozdělení sdružuje několik regionů	548 416 (Polizia di Stato) 12 065 161 (Arma dei Carabinieri)	2 739,4 (Polizia di Stato) 60 267,6 (Arma dei Carabinieri)
LV	Litva ³⁴	1: Policija	3 310 700 (odhad, květen 2010)	65 200	10 provincií, 60 „obcí“ (střediskové obce)	10 provincií, 49 okrsků	na nejvyšší úrovni identická struktura	331 070	6 520,0
LT	Lotyšsko ³⁵	1: Valsts Policija	2 241 500 (odhad, květen 2010)	64 559	33 administrativních okresů ³⁶	5 regionů, 28 okrsků	policejní region pokrývá vždy jeden nebo více administrativních okresů	448 300	12 911,8
LU	Lucembursko	1: Police Grand-Ducale	494 000 (květen 2010) ³⁷	2 586	3 okresy (12 kantonů)	6 (regionální ředitelství)	obě úrovně se nepřekrývají	82 333	431,0

²³ Wikipedia: Sachsen-Anhalt <<http://de.wikipedia.org/wiki/sachsen-anhalt>>.

²⁴ Statistics Estonia <<http://www.stat.ee/statistics>>. Krulík, O., Dobrovolnictví v bezpečnostní oblasti: Příklad z Estonska; in: Bezpečnostní teorie a praxe, 1/2009, s. 81-90 (ISSN 1801-8211).

²⁵ Euromonitor International <<http://www.euromonitor.com/factfile.aspx?country=gr>>. Hellenic Statistical Authority <<http://www.statistics.gr/portal/page/portal/esye>>.

²⁶ Wikipedia: List of the Prefectures of Greece by Area <http://en.wikipedia.org/wiki/list_of_the_prefectures_of_greece_by_area>.

²⁷ Instituto Nacional de Estadística <<http://www.ine.es/welcoing.htm>>.

²⁸ Statistics Finland: Population <http://www.stat.fi/tup/suoluk/suoluk_vaesto_en.html#region>.

²⁹ France's National Institute of Statistics and Economic Studies (Institut National de la Statistique et des Études Économiques: INSEE) <<http://www.insee.fr/en/default.asp>>.

³⁰ Data on Territories and Individual Parliamentary Constituencies <http://www.mikrocensus.hu/mc2005_eng/index.html>.

³¹ Central Statistics Office Ireland <<http://www.cso.ie/>>.

³² National Institute of Statistics <<http://en.istat.it/>>.

³³ National Institute of Statistics: Demography <http://demo.istat.it/bilmens2009gen/index02_e.html>.

³⁴ Statistikos Departamentas <<http://www.stat.gov.lt/en/>>.

³⁵ Latvijas Statistika <<http://www.csb.gov.lv/>>.

³⁶ Flagspot.net: Latvia: Municipalities <<http://flagspot.net/flags/lv-sub.html>>.

MT	Malta ³⁸	1: Pulizija ta' Malta	413 609 (srpen 2008)	316	5 (statistických) regionů bez samosprávné funkce	2 regiony	jeden policejní region pokrývá dva nebo tři statistické regiony	206 805	158,0
NL	Nizozemsko ³⁹	1: Politie	16 592 206 (březen 2010)	41 543 (2010) ⁴⁰	12 (provincie)	10 (regionální jednotka)	obě úrovně se často nepřekrývají (některé provincie jsou sloučeny, jiné děleny)	1 659 221	4 154,3
PL	Polsko ⁴¹	1: Policja	38 136 000 (odhad, 31. prosinec 2008)	312 679	16 vojvodství	16	v zásadě identická struktura, specifická role hlavního města	2 383 500	19 542,4
PT	Portugalsko ⁴²	3: Polícia de Segurança Pública, Guarda Nacional Republicana, Polícia Judiciária	10 627 250 (odhad 2008)	92 391 (včetně autonomních území)	18 okresů + 2 autonomní oblasti (Azorské ostrovy, Madeira)	20 (18 + 2 autonomní území), Polícia de Segurança Pública Guarda Nacional Republicana 6 (4 + 2 autonomní území) Polícia Judiciária 6 (4 + 2 autonomní území)	Polícia de Segurança Pública: identická struktura; Guarda Nacional Republicana: slučuje několik administrativních jednotek; Polícia Judiciária: slučuje několik administrativních jednotek (ale jiným způsobem než Guarda Nacional Republicana)	531 362 (Polícia de Segurança Pública) 1 771 208 (Guarda Nacional Republicana) 1 771 208 (Polícia Judiciária)	4 619,6; (Polícia de Segurança Pública) 15 398,5 (Guarda Nacional Republicana) 15 398,5 (Polícia Judiciária)
RO	Rumunsko ⁴³	2: Poliția Română Jandarmeria Română	21 537 563 (1. červenec 2007) ⁴⁴	238 391	42 okresů (respektive 41 + hlavní město Bukurešť, které se chápe jako samostatná jednotka)	42 inspektorátů (respektive 41 + hlavní město Bukurešť)	v zásadě identická struktura (včetně specifické role hlavního města)	512 799	5 676,0
SI	Slovinsko	1: Policija	2 055 458 (odhad 1. dubna 2010) ⁴⁵	20 273 ⁴⁶	12	8	policejní struktura pokrývá jednu nebo dvě administrativní jednotky	256 932	2 534,1
SK	Slovensko	1: Policajný zbor Slovenskej republiky	5 379 455 (sčítání v roce 2001)	49 035	8	8	plně identická struktura	672 431	6 129,4
SE	Švédsko	1: Polisen	9 349 059 (28. únor 2010) ⁴⁷	449 964 ⁴⁸	21 (okresy/hrabství, län)	21 (regionální úřady)	plně identická struktura (perspektiva snížení počtu administrativních a policejních regionů)	445 193	21 426,9
UK	Spojené království ⁴⁹	(viz níže)	61 383 000 (červenec 2008) ⁵⁰	243 253 ⁵¹	4 země (viz níže)	59	-	1 040 390	4 122,9
	Anglie a Wales	43 (39 + 4) v principu vzájemně nezávislých teritoriálních sil	54 439 000 (dohromady) 51 446 000 (Anglie) 2 993 000 (Wales)	151 168 (dohromady) 130 410 (Anglie) 20 758 (Wales)	Anglie: counties (hrabství), metropolitan districts a unitary authorities; specifickým prvkem je teritorium hlavního města (Velký Londýn) Wales: 22 Unitary Authorities	43 forces (z toho 39 Anglie a 4 Wales)	Anglie: komplikovaná vazba Wales: každá policejní síla pokrývá několik administrativních oblastí	1 266 023 (dohromady) 1 319 128 (Anglie) 748 250 (Wales)	3 515,5 (dohromady) 3 348,8 (Anglie) 5 189,5 (Wales)
	Skotsko	8 v principu vzájemně nezávislých teritoriálních sil	5 169 000	78 772	32 (council areas)	8 (forces)	každá policejní síla pokrývá jednu nebo více administrativních oblastí	646 125	9 846,5
	Severní Irsko	1: Police Service of Northern Ireland	1 775 000	14 160	6 provincií	8 oblastí a 29 okrsků	struktury se nepřekrývají	295 833	1 770,0

³⁷ Le Portail des Statistiques du Grand-Duché de Luxembourg <<http://www.statistiques.public.lu/fr/index.html>>.

³⁸ Malta National Statistics Office <<http://www.nso.gov.mt/site/page.aspx>>.

³⁹ Statistics Netherlands <<http://www.cbs.nl/en-gb/menu/home/default.htm>>.

⁴⁰ Police in the Netherlands, 25. I. 2012 <<http://members.quicknet.nl/1m.jansen/dutch%20police.htm>>.

van Aalst, J.-W., De nieuwe Gerechtelijke kaart van Nederland: Indicatie voor Politieregio's?, 15. VIII. 2010 <<http://criminaliteitswijzer.ning.com/profiles/blogs/de-nieuwe-gerechtelijke-kaart>>.

⁴¹ Główny Urząd Statystyczny, Central Statistical Office, Rocznik Demograficzny; Demographic Yearbook 2009 of Poland (ISSN: 1505-6716) <<http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xchg/gus>>.

⁴² Instituto Nacional de Estatística <http://www.ine.pt/xportal/xmain?xpid=ine&xpgid=ine_main>.

⁴³ National Institute of Statistics <<http://www.insse.ro/cms/rw/pages/index.en.do>>.

⁴⁴ Institutul National de Statistica: Population <<http://www.insse.ro/cms/files/pdf/en/cp2.pdf>>.

⁴⁵ Statistical Office of the Republic of Slovenia: Population <http://www.stat.si/eng/tema_demografsko_prebivalstvo.asp>.

⁴⁶ Statistical Office of the Republic of Slovenia: Surface Area and Land Cover Determined Planimetrically, Slovenia, 2005 <http://www.stat.si/eng/novica_prikazi.aspx?id=977>.

⁴⁷ Statistics Sweden: Population Statistics <http://www.scb.se/pages/product___25799.aspx>.

⁴⁸ Statistics Sweden: Localities, Areas, Population <http://www.scb.se/pages/producttables___13013.aspx>.

⁴⁹ United Kingdom National Statistics: People and Places <<http://www.statistics.gov.uk/hub/people-places/index.html>>.

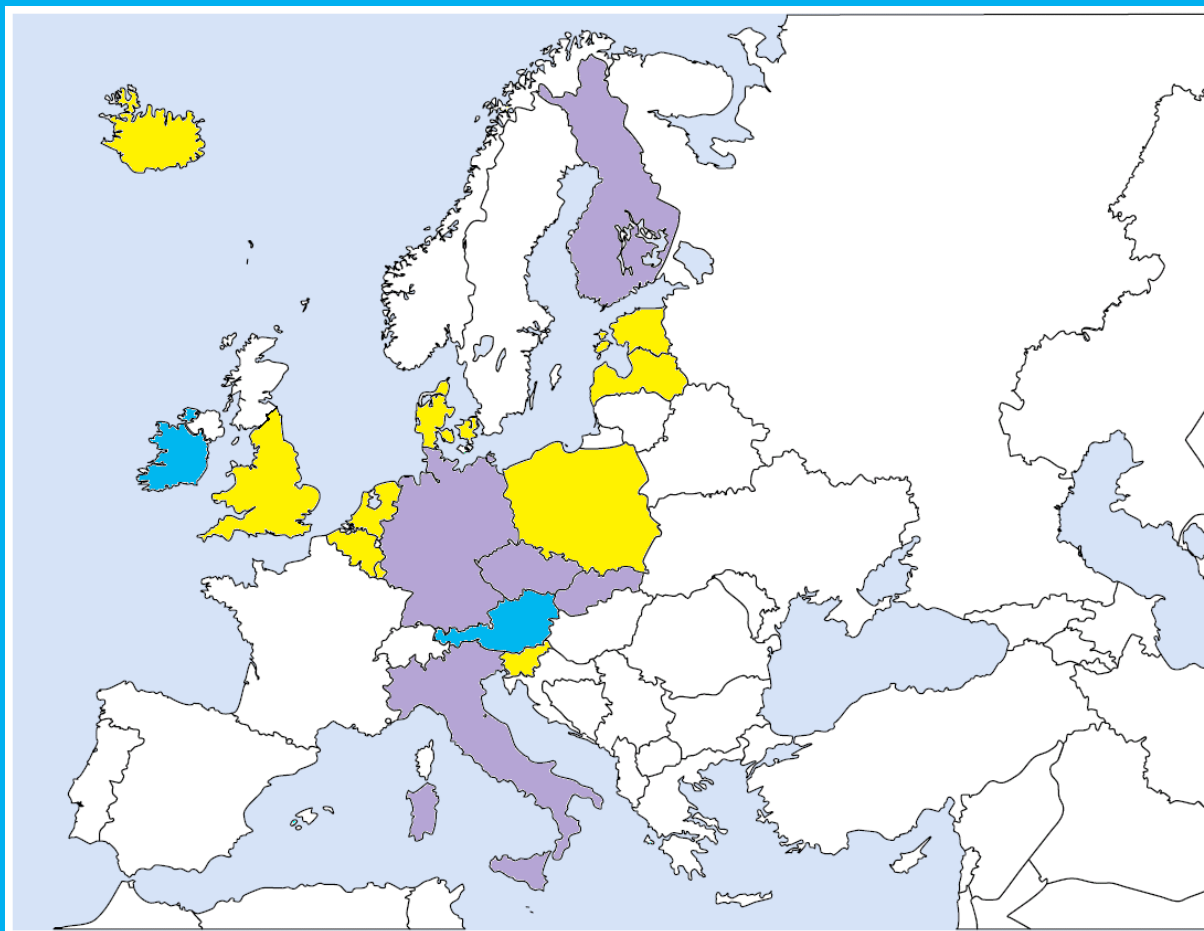
⁵⁰ Office for National Statistics: Population Estimates <<http://www.statistics.gov.uk/cci/nugget.asp?id=6>>.

⁵¹ Visit Britain: Fast Facts about Britain <<http://www.visitbritain.cz/about-britain/fast-facts/#23669>>.

Koncepty reformy v čase a výsledku (v jaké době sledované země a území prováděly policejní reformy s dopadem na územní členění policejních sborů, bylo výsledkem reformy zvětšení, zmenšení či změna hranic „policejních“ regionů?). Uvedeny jsou pouze země (území), u kterých bylo objektivně zjištěn vývoj v této oblasti. Ze zemí mimo Evropskou Unii je uveden Island. Přehled je řazen podle času (rok uskutečnění reformy). **Žlutá** znamená snížení počtu mezičlánků, **fialová** jejich zvýšení a **modrá** územní transformaci, která se počtu mezičlánků nedotkla.

země / region	rok poslední reformy s dopadem na územní uspořádání policejních sborů	počet regionů před reformou	počet regionů po reformě	poznámky
Anglie a Wales	1974	asi 60	43	
Nizozemsko	1994	148 obecních policí, 17 spádových oblastí Státní policie	25	
Slovensko	1994	4	8	v kontextu administrativní reformy (policejní reforma z roku 2004 počet 8 regionů nezpochybnila)
Polsko	1999	49	16 + Velitelství hlavního města	
Lucembursko	2000	12	6	došlo ke sloučení Velkovévodského četnictva a Místní státní policie
Belgie (Federální policie)	2001	52 distriktů Četnictva a 22 územních brigád Kriminální policie	27	nový sbor vznikl sloučením dvou dosavadních
Belgie (Obecní policie)	2001	589	196	
Estonsko	2004	17	4	reforma z roku 2010 (slučující policejní síly a pohraniční stráž) se územního uspořádání nedotkla
Rakousko	2005	14 měst a 9 spolkových zemí	14 měst a 9 spolkových zemí	reforma se týkala sloučení Policie a Četnictva, nikoli územního výkonu služby
<i>Německo: Dolní Sasko</i>	<i>2005</i>	<i>4</i>	<i>6</i>	<i>hranice 6 regionů se přitom ještě v dalších letech mírně měnily, počet jednotek však zůstal zachován</i>
Severní Irsko	2005	29	8	
Island	2007	26	15	předpokládá se další snížení počtu okrsků (na 6)
Dánsko	2007	54	12	úvahy od roku 2003
Německo (spolek)	2008	5	8	speciálním („devátým“) ředitelstvím je také ředitelství Letiště Frankfurt am Main, které zodpovídá za bezpečnost tohoto mezinárodního letiště a civilní letecké dopravy na území (nad územím) Německa
<i>Německo: Sasko – Anhaltsko</i>	<i>2008</i>	<i>14</i>	<i>3</i>	<i>v návaznosti na administrativní reformu z roku 2007</i>
<i>Německo: Bavorsko</i>	<i>2008</i>	<i>7</i>	<i>10</i>	
<i>Německo: Braniborsko</i>	<i>2008</i>	<i>5</i>	<i>2</i>	
Lotyšsko	2009	28	5	vývoj byl v první řadě motivován snahou ušetřit finanční prostředky
Irsko	2009	6	6	změna hranic některých policejních regionů, nikoli změna jejich počtu
Itálie (Polizia di Stato)	2009	106	110	růst počtu provincií se odrazil i na struktuře Státní policie
Finsko	2010	5 provincií, 1 autonomní oblast, 20 okresů/regionů	7 jednotek pro přenesený výkon státní správy a 24 oddělení	
<i>Německo: Sasko</i>	<i>2010</i>	<i>3</i>	<i>7</i>	
Česká republika	2010	8	14	
<i>Německo: Mecklenbursko – Přední Pomořany</i>	<i>2011</i>	<i>5</i>	<i>2</i>	
Slovinsko	2011	11	8	existuje perspektiva dalších posunů hranic mezi „policejními“ i administrativními regiony
Nizozemsko	2012	24	10	

Mapa znázorňuje výše uvedené údaje (zvýšení počtu regionů – **fialová**, snížení počtu regionů – **žlutá**, setrvalý stav – **modrá**). Země bez zjištěného vývoje nejsou vybarveny. Detailní vzhled do situace u spolkových zemí Německa není uveden.

země / region	průměrný počet obyvatel v jednom „policejním regionu“
Itálie (Arma dei Carabinieri)	12 065 161
Německo (spolek)	10 304 750
Španělsko (Guardia Civil)	2 749 753
Německo: Bádensko – Württembersko	2 684 000
Polsko	2 383 500
Španělsko (Cuerpo Nacional de Policía)	2 337 290
Portugalsko (Guarda Nacional Republicana)	1 771 208
Portugalsko (Policia Judiciária)	1 771 208
Nizozemsko	1 659 221
Německo: Dolní Sasko	1 332 333
Anglie	1 319 128
Česká republika (v případě modelu osmi ředitelství)	1 313 352
Německo: Braniborsko	1 279 500
Anglie a Wales ^(dohromady)	1 266 023
Německo: Bavorsko	1 246 900
Spojené království ^(dohromady)	1 040 390
Rakousko	920 144
Finsko	892 726
Německo: Hessensko	870 286
Německo: Mecklenbursko – Přední Pomořany	853 500
Německo: Sasko – Anhaltsko	823 333
Německo: Porýní – Falc	811 800
Řecko	802 648
Česká republika	750 487
Wales	748 250
Irsko	706 641
Slovensko	672 431
Francie	646 670
Skotsko	646 125
Německo: Sasko	610 571
Německo: Berlín	565 833
Itálie (Polizia di Stato)	548 416
Portugalsko (Policia de Seguranca Pública)	531 363
Rumunsko	512 799
Maďarsko	504 517
Dánsko	452 288
Lotyšsko	448 300
Švédsko	445 193
Německo: Šlesvicko – Holštýnsko	404 714
Belgie (Federální policie)	395 069
Německo: Severní Porýní – Westfálsko	392 565
Německo: Hamburk	348 800
Estonsko	335 032
Německo: Durynsko	333 571
Litva	331 070
Severní Irsko	295 833
Bulharsko	283 321
Slovensko	256 932
Malta	206 805
Německo: Sársko	150 000
Kypr	129 783
Německo: Brémy	94 714
Lucembursko	82 333
Belgie (Obecní policie)	54 423

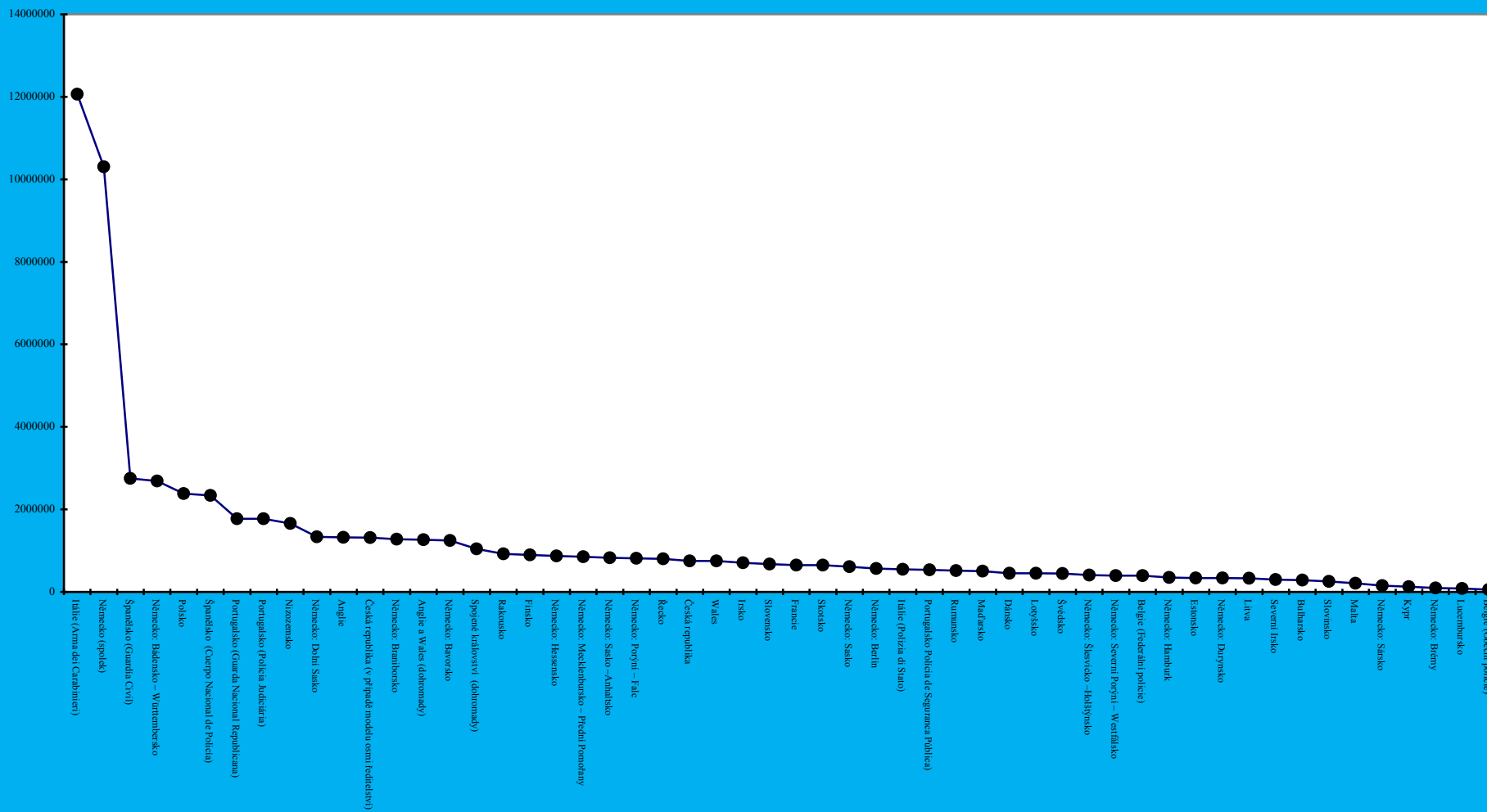
země / region	průměrná rozloha „policejního regionu“ (km2)
Itálie (Arma dei Carabinieri)	60 267,6
Finsko	50 651,2
Německo (spolek)	44 636,6
Španělsko (Guardia Civil)	29 764,1
Španělsko (Cuerpo Nacional de Policía)	25 299,5
Švédsko	21 426,9
Polsko	19 542,4
Portugalsko (Guarda Nacional Republicana)	15 398,5
Portugalsko (Policia Judiciária)	15 398,5
Německo: Braniborsko	14 739,5
Lotyšsko	12 911,8
Irsko	11 712,2
Německo: Mecklenbursko – Přední Pomořany	11 590,0
Estonsko	10 858,3
Česká republika (v případě modelu osmi ředitelství)	9 858,4
Skotsko	9 846,5
Řecko	9 425,5
Rakousko	9 319,0
Německo: Bádensko – Württembersko	8 938,0
Německo: Dolní Sasko	7 937,3
Německo: Bavorsko	7 052,2
Německo: Sasko – Anhaltsko	6 815,3
Francie	6 748,4
Litva	6 520,0
Slovensko	6 129,4
Rumunsko	5 676,0
Česká republika	5 633,4
Wales	5 189,5
Maďarsko	4 651,5
Portugalsko (Policia de Seguranca Pública)	4 619,6
Nizozemsko	4 154,3
Spojené království ^(dohromady)	4 122,9
Bulharsko	4 000,1
Německo: Porýní – Falc	3 970,6
Dánsko	3 591,1
Anglie a Wales ^(dohromady)	3 515,5
Anglie	3 348,8
Německo: Hessensko	3 016,4
Itálie (Polizia di Stato)	2 739,4
Německo: Sasko	2 630,9
Slovensko	2 534,1
Německo: Durynsko	2 310,3
Německo: Šlesvicko – Holštýnsko	2 257,0
Severní Irsko	1 770,0
Belgie (Federální policie)	1 130,7
Kypr	940,3
Německo: Severní Porýní – Westfálsko	741,0
Lucembursko	431,0
Německo: Sársko	367,0
Malta	158,0
Belgie (Obecní policie)	155,8
Německo: Hamburk	151,0
Německo: Berlín	148,7
Německo: Brémy	57,7

Česká republika z obou srovnání (jak co se týče rozlohy, tak co se týče zalidněnosti konkrétních policejních mezičlánků) vychází jako určitým způsobem „průměrná“ země. Názor, že současná rozloha krajských ředitelství policie, optimalizovaná na rozlohu vyšších územně samosprávných celků, je v evropském srovnání „příliš malá“, se nepotvrzuje.

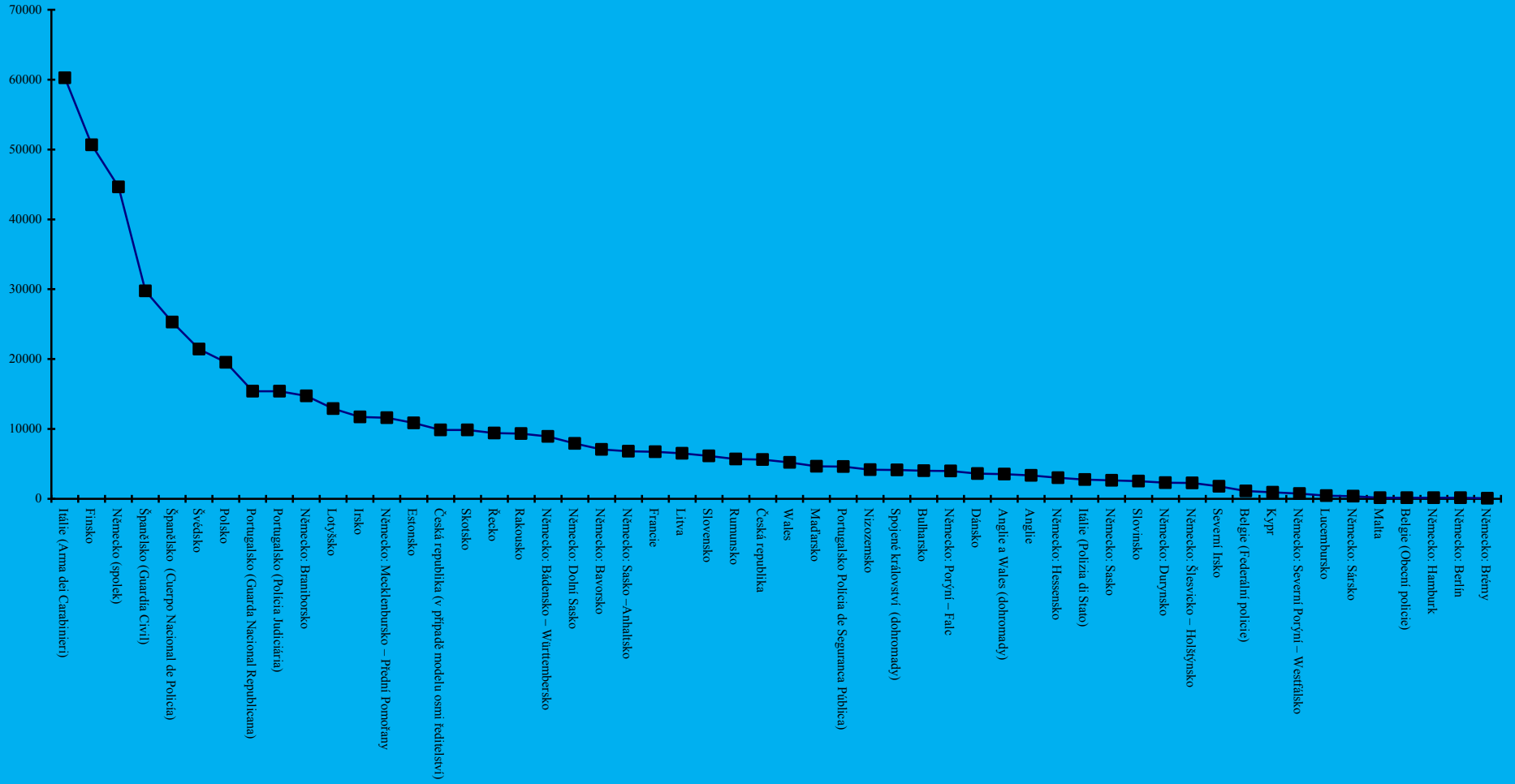
Další výsledky by vyplynuly se srovnání „největších“, „nejlidnatějších“, „nejmenších“ či „nejméně lidnatých“ regionů tohoto druhu, ke kterému vybízí informace o jednotlivých zemích v další části studie. I z tohoto srovnání Česká republika nikterak nevybočuje.

Zároveň je třeba důrazně konstatovat, že **neexistuje žádný „ideální“ policejní region, jak s ohledem na populaci či rozlohu.** Vše závisí na řadě rozhodnutí, od „politických“, přes historickou tradici, ekonomické možnosti, dojezdnost či jiné faktory.

Graf č. 1: Průměrný počet obyvatel v jednom „policejním“ regionu (rok 2012).

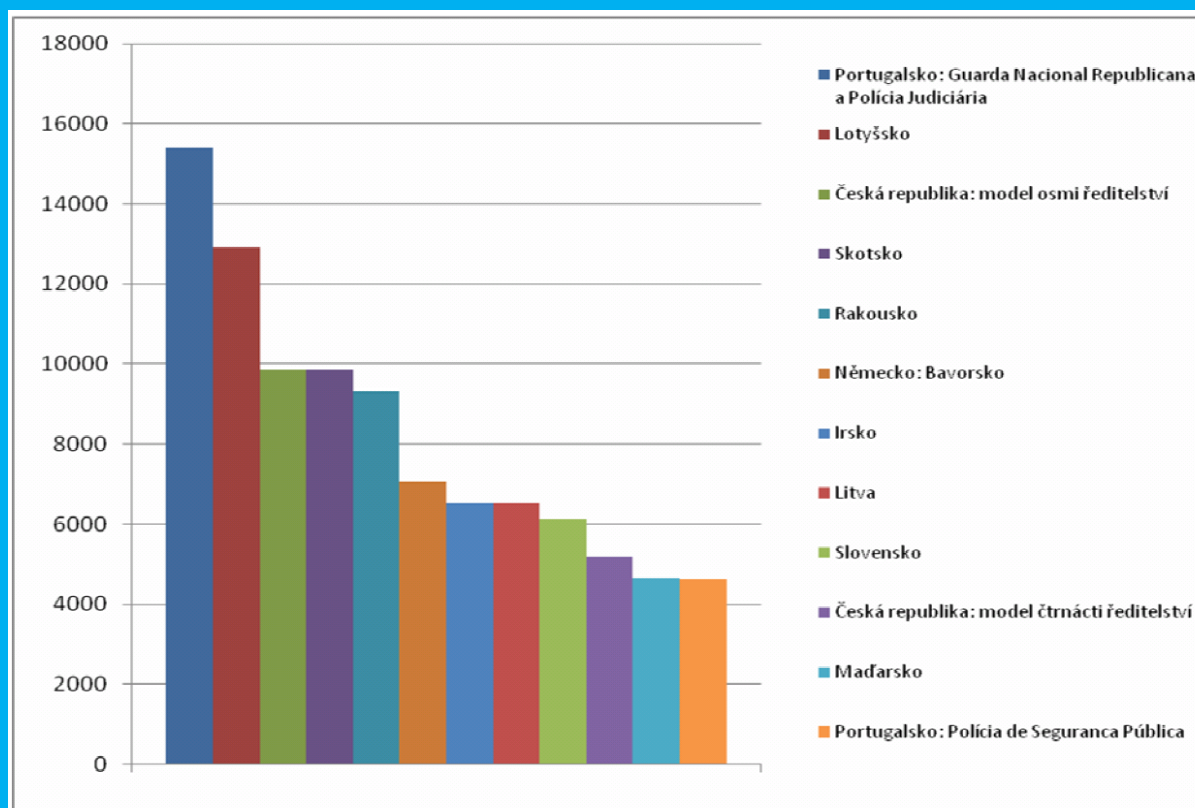

Graf č. 2: Průměrná rozloha „policejního“ regionu (rok 2012, km²).

V této souvislosti by mohla zaznít kritika, že Česká republika je poměřována i se státy a územími, které se od ní diametrálně liší (rozlehlé a lidnaté země či naopak miniútvary typu Malty nebo Brém). Proto je zde uvedeno srovnání s omezeným výčtem útvarů, které se České republice blíží jak s ohledem na rozlohu, tak s ohledem na populaci. Do obou přehledů je pro srovnání zařazeno i Slovensko. Nejprve přijde na řadu **rozloha**:

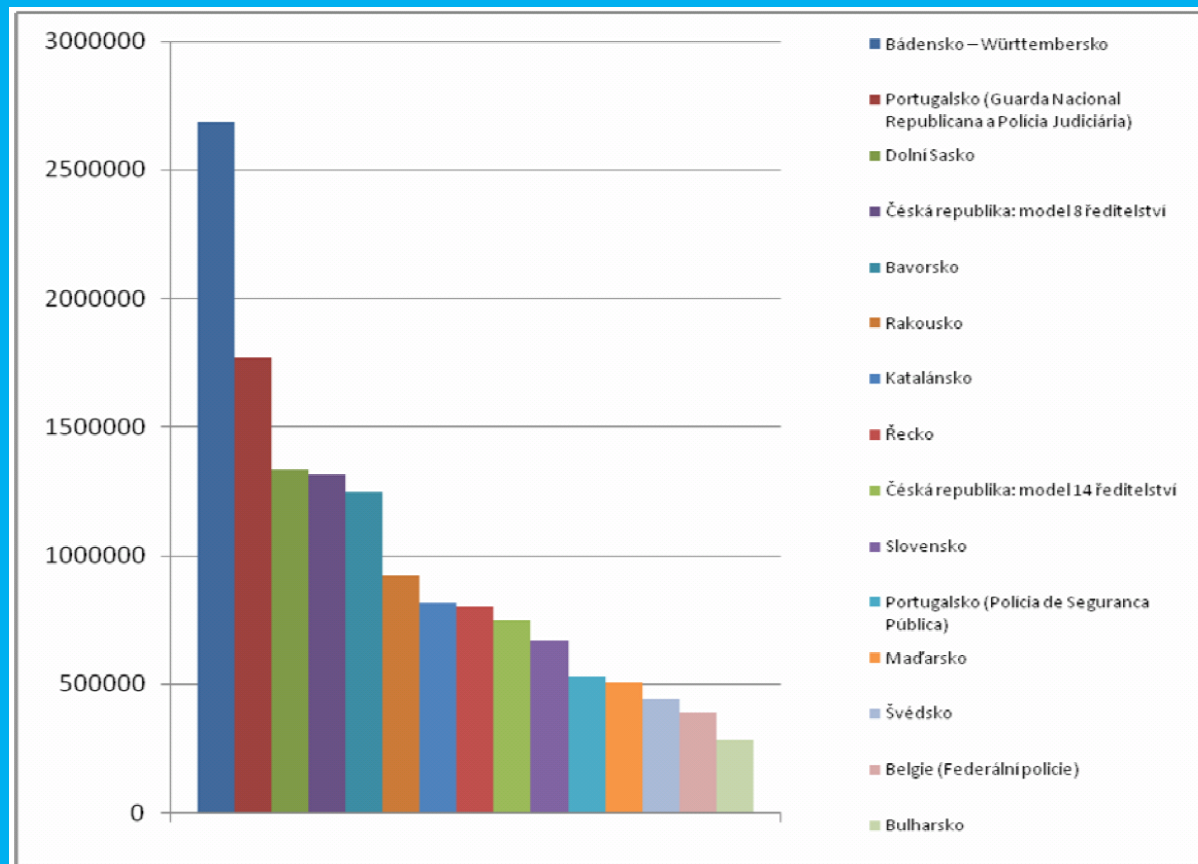
	rozloha země (km ²)	průměrná rozloha „policejního regionu“ (km ²)
Francie	674 843	
Španělsko	505 990	
Svédsko	449 964	
Spolková republika Německo	357 093	
Polsko	312 679	
Finsko	303 907	
Itálie	301 338	
Spojené království	243 253	
Rumunsko	238 391	
Anglie a Wales	151 168	
Recko	131 957	
Anglie	130 410	
Bulharsko	112 002	
Maďarsko	93 030	4 651,5
Portugalsko (Policia de Seguranca Pública)	92 391	4 619,6
Portugalsko (Guarda Nacional Republicana a Policia Judiciária)	92 391	15 398,5
Rakousko	83 871	9 319,0
Česká republika (14 ředitelství)	78 867	5 189,5
Česká republika (8 krajských správ)	78 867	9 858,4
Skotsko	78 772	9 846,5
Bavorsko	70 552	7 055,2
Irsko	70 273	6 520,0
Litva	65 200	6 520,0
Lotyšsko	64 559	12 911,8
Slovensko	49 035	6 129,4
Dolní Sasko	47 624	
Estonsko	43 433	
Dánsko	43 093	
Nizozemsko	41 543	
Bádensko – Württembersko	35 752	
Severní Porýní – Westfálsko	34 085	
Belgie	30 528	
Braniborsko	29 479	
Mecklenbur-sko – Přední Pomorany	23 180	
Hessensko	21 115	
Wales	20 758	
Sasko – Anhaltsko	20 446	
Slovinsko	20 273	
Porýní – Falc	19 853	
Sasko	18 416	
Durynsko	16 172	
Šlesvicko – Holštýnsko	15 799	
Severní Irsko	14 160	
Kypr	5 642	
Lucembursko	2 586	
Sársko	2 569	
Berlín	892	
Hamburk	755	
Brémy	404	
Malta	316	

V tomto srovnání největší průměrné rozlohy dosahují některé bezpečnostní sbory Portugalska (které ale nutně nevykonávají plnou paletu policejních činností), následované Lotyšskem, kde „zvětšení“ policejních okrsků souvisí se snahou drasticky šetřit veřejné rozpočty. Po České republice (model platný do konce roku 2009) následuje liduprázdné Skotsko. Jako skutečně srovnatelné příklady je možné chápat rozpětí „od Rakouska po Portugalsko“, ze kterého Česká republika (model 14 ředitelství) v zásadě nevybočuje.

Při srovnání s územími o obdobném **počtu obyvatel** je oproti úvodní tabulce doplněn ještě příklad Katalánska (které je aktuálně rozděleno do devíti policejních regionů). V případě Belgie je zmínka jen o Federální policii.

země / území	počet obyvatel	průměrný počet obyvatel v jednom „policejním regionu“
Spolková republika Německo	82 438 000	
Francie	64 667 000	
Spojené království	61 383 000	
Itálie	60 325 805	
Anglie a Wales	54 439 000	
Anglie	51 446 000	
Španělsko	46 745 807	
Polsko	38 136 000	
Rumunsko	21 537 563	
Severní Porýní – Westfálsko	18 058 000	
Nizozemsko	16 592 206	
Bavorsko	12 469 000	1 246 900
Řecko	11 237 068	802 648
Bádensko – Württembersko	10 736 000	2 684 000
Portugalsko (Polícia de Segurança Pública)	10 627 250	531 363
Portugalsko (Guarda Nacional Republicana a Polícia Judiciária)	10 627 250	1 771 208
Belgie (Federální policie)	10 584 534	395 069
Česká republika (8 krajských správ)	10 506 813	1 313 352
Česká republika (14 ředitelství)	10 506 813	750 487
Maďarsko	10 090 330	504 517
Švédsko	9 349 059	445 193
Rakousko	8 281 295	920 144
Dolní Sasko	7 994 000	1 332 333
Bulharsko	7 932 984	283 321
Katalánsko	7 354 000	817 111
Hessensko	6 092 000	
Dánsko	5 534 738	
Slovensko	5 379 455	672 431
Finsko	5 356 358	
Skotsko	5 169 000	
Sasko	4 274 000	
Irsko	4 239 848	
Porýní – Falc	4 059 000	
Berlín	3 395 000	
Litva	3 310 700	
Wales	2 993 000	
Šlesvicko – Holštýnsko	2 833 000	
Braniborsko	2 559 000	
Sasko – Anhaltsko	2 470 000	
Durynsko	2 335 000	
Lotyšsko	2 241 500	
Slovinsko	2 055 458	
Severní Irsko	1 775 000	
Hamburk	1 744 000	
Mecklenbur-sko – Přední Pomořany	1 707 000	
Estonsko	1 340 127	
Sársko	1 050 000	
Kypr	778 700	
Brémy	663 000	
Lucembursko	494 000	
Malta	413 609	

I zde se Česká republika (spolu s Katalánskem, Řeckem či Slovenskem) nachází v pomyslném středu žebříčku srovnatelně lidnatých zemí a území. Dlužno dodat, že Bavorsko je „po reformě“, která mimo jiné přinesla zvýšení počtu policejních mezičlánků, a Švédsko o reformě uvažuje (naopak s cílem snížit počet policejních regionálních ředitelství).

Faktorem, který často, ačkoli ne nutně ve všech sledovaných zemích, souvisí s výkonem policejní práce v území, je role obcí, základního článku místní samosprávy. Česká republika bývá často označována za zemi, kde, v mezinárodním srovnání, existuje „příliš mnoho“ obcí, respektive tyto obce jsou často „příliš malé“ či „příliš málo lidnaté“ a z tohoto důvodu nemohou být – mimo jiné – vždy efektivním partnerem pro policejní složky. Je tomu skutečně tak? Jsou obce v jiných členských zemích Unie skutečně o tolik větší a lidnatější? A pokud ano, bylo takové stavu dosaženo demokratickými prostředky? Pilotní vhled do dané problematiky přináší následující tabulka, která mimo jiné naznačuje, že v řadě zemí je vůbec nsnadné zjistit, kolik obcí se v ní vyskytuje (respektive zda do výpočtů zařadit obřímí de facto střediskové obce nebo skutečné základy samosprávy, ať již jsou nazývány farnosti, sídla či jakkoli jinak).

Poznámka: Pokud například zazní kritika, že v rámci Finska je policejní služebna bezmála v každé obci – a že by nebylo od věci nastolit stejný standard v České republice, je třeba si uvědomit, že obcí je ve Finsku méně než 350 a jejich průměrná rozloha je zhruba taková, jako v České republice rozloha okresu Vyškov, Jičín nebo Přerov.

země / region	průměrný počet obyvatel v obci (zaokrouhleno)	země / region	průměrná rozloha obce, km ² (zaokrouhleno)
Spojené království (Severní Irsko, municipal boroughs, 2011)	161 364	Švédsko (obce)	1 551,60
Spojené království (Severní Irsko, municipal boroughs)	68 269	Spojené království (Severní Irsko, municipal boroughs, 2011)	1 287,3
Rumunsko (střediskové obce)	67 305	Litva (obce, de facto okresy)	1 086,67
Dánsko	56 477	Finsko	888,62
Litva (obce, de facto okresy)	55 178	Rumunsko (střediskové obce)	744,97
Česká republika (obce III. stupně)	51 253	Lotyšsko	547,11
Nizozemsko	38 497	Spojené království (Severní Irsko, municipal boroughs)	544,61
Portugalsko (střediskové obce)	34 504	Dánsko	439,72
Švédsko (obce)	32 238	Bulharsko (střediskové obce, NUTS 4)	424,25
Bulharsko (střediskové obce, NUTS 4)	30 049	Česká republika (obce III. stupně)	384,72
Česká republika (obce II. stupně)	27 079	Portugalsko (střediskové obce)	299,97
Dánsko (před reformou z 1. ledna 2007)	20 499	Rakousko	233,62
Lotyšsko	18 996	Česká republika (obce II. stupně)	203,27
Belgie	17 970	Estonsko	191,33
Finsko	15 662	Švédsko (farnosti, sídla)	179,13
Polsko	15 390	Dánsko (před reformou z 1. ledna 2007)	159,60
Řecko (obce)	10 868	Spojené království (Skotsko, obce)	133,74
Slovinsko	9 788	Řecko (obce)	127,62
Spojené království (Skotsko, obce)	8 776	Polsko	126,18
Rumunsko (sídla)	7 541	Litva (sídla)	121,64
Itálie	7 448	Slovinsko	96,54
Spolková republika Německo	6 862	Nizozemsko	96,39
Spojené království (Anglie)	6 464	Rumunsko (sídla)	83,47
Litva (sídla)	6 177	Spojené království (Skotsko, wards)	64,46
Spojené království (Anglie a Wales, wards)	6 151	Španělsko	62,39
Malta	6 082	Belgie	51,83
Estonsko	5 904	Itálie	37,20
Španělsko	5 764	Spolková republika Německo	29,73
Spojené království (celek, úroveň wards)	5 761	Maďarsko	29,37
Lucembursko	4 259	Spojené království (Wales, local authority wards)	23,30
Spojené království (Skotsko, wards)	4 230	Spojené království (celek, úroveň wards)	22,83
Švédsko (farnosti, sídla)	3 722	Lucembursko	22,29
Rakousko	3 511	Portugalsko (farnosti)	21,70
Spojené království (Wales, local authority wards)	3 359	Řecko (sídla, místní části)	21,53
Maďarsko	3 185	Bulharsko (sídla, NUTS 5)	21,02
Portugalsko (farnosti)	2 496	Irsko (wards)	20,43
Kypr	1 942	Francie	18,40
Slovensko	1 861	Spojené království (Anglie a Wales, wards)	17,08
Řecko (sídla, místní části)	1 833	Slovensko	16,96
Francie	1 763	Spojené království (Anglie)	16,39
Česká republika	1 682	Kypr	14,07
Bulharsko (sídla, NUTS 5)	1 489	Česká republika	12,63
Irsko (wards)	1 233	Spojené království (Severní Irsko, úroveň sídel)	7,04
Spojené království (Severní Irsko, úroveň sídel)	883	Malta	4,65

země / region	počet obcí v zemi	průměrný počet obyvatel v obci	průměrná rozloha obce (km ²)
Belgie	589 ⁵²	17 970	51,83
Česká republika (k 1. lednu 2010) ⁵³	6 245 + 5 vojenských újezdů	1 682 (pouze obce) 1 681 (včetně vojenských újezdů)	12,63
Česká republika (obce II. stupně)	388	27 079	203,27
Česká republika (obce III. stupně)	205	51 253	384,72
Dánsko	98	56 477	439,72
Dánsko (před reformou z 1. ledna 2007)	270	20 499	159,60
Spolková republika Německo (2009) ⁵⁴	12 013	6 862	29,73
Estonsko (říjen 2005) ⁵⁵	227 (z toho 34 měst)	5 904	191,33
Řecko (obce) ⁵⁶	1 034	10 868	127,62
Řecko (sídlá, místní části)	6 130	1 833	21,53
Španělsko	8 110 (červenec 2003)	5 764	62,39
Francie (1. leden 2006)	36 685 (36 571 v Evropě)	1 763	18,40
Irsko (wards)	3 440 ⁵⁷	1 233	20,43
Itálie ⁵⁸	8 100	7 448	37,20
Kypr ⁵⁹	401	1 942	14,07
Litva (obce, de facto okresy) ⁶⁰	60	55 178	1 086,67
Litva (sídlá)	536	6 177	121,64
Lotyšsko (2009) ⁶¹	118	18 996	547,11
Lucembursko ⁶²	116	4 259	22,29
Maďarsko	3 168 ⁶³	3 185	29,37
Malta	68	6 082	4,65
Nizozemsko ⁶⁴	431	38 497	96,39
Rakousko	2 357	3 553	35,59
Polsko	2 478	15 390	126,18
Portugalsko (střediskové obce)	308	34 504	299,97
Portugalsko (farnosti)	4 257	2 496	21,70
Slovensko	210	9 788	96,54
Slovensko (duben 2010) ⁶⁵	2 891 + 4 vojenské obvody	1 861	16,96 (pouze obce) 16,94 (obce a vojenské obvody)
Finsko (stav k 1. lednu 2010)	342 obcí (z toho 108 měst)	15 662	888,62
Švédsko (obce)	290	32 238	1 551,60
Švédsko (farnosti, sídlá)	2 512	3 722	179,13
Spojené království (celek, úroveň wards)	10 654	5 761	22,83
Spojené království (Anglie a Wales, wards) ⁶⁶	8 850	6 151	17,08
Spojené království (Anglie)	7 959	6 464	16,39
Spojené království (Wales, local authority wards) ⁶⁷	891	3 359	23,30
Spojené království (Skotsko, obce) ⁶⁸	589 (z toho 6 měst)	8 776	133,74
Spojené království (Skotsko, wards, stav z roku 2001) ⁶⁹	1 222	4 230	64,46
Spojené království (Severní Irsko, wards, 1993)	582	883	7,04
Spojené království (Severní Irsko, municipal boroughs) ⁷⁰	26	68 269	544,61
Spojené království (Severní Irsko, municipal boroughs, 2011)	11	161 364	1 287,3
Bulharsko (střediskové obce, NUTS 4)	264	30 049	424,25
Bulharsko (sídlá, NUTS 5)	5 329	1 489	21,02
Rumunsko (střediskové obce) ⁷¹	320	67 305	744,97
Rumunsko (sídlá)	2856	7 541	83,47

⁵² Roku 1961 se jednalo o ještě 2 663 obcí.

⁵³ Ministerstvo vnitra: Přehledy změn v územní organizaci, v názvech obcí a jejich částí <<http://www.mvcr.cz/mvcren/article/prehledy-zmen-v-uzemni-organizaci-v-nazvech-obci-a-jejich-casti.aspx?q=y2hudw09na%3d%3d>>.

⁵⁴ Wikipedia: Municipalities of Germany <http://en.wikipedia.org/wiki/municipalities_of_germany>.

⁵⁵ Wikipedia: Municipalities of Estonia <http://en.wikipedia.org/wiki/municipalities_of_estonia> (roku 2002 se jednalo o 241 obcí). Statoids: Municipalities of Estonia <<http://www.statoids.com/yee.html>>.

⁵⁶ E-municipalities: Municipalities of Greece <<http://www.dhmoi.gr/index.php?lang=english>>.

⁵⁷ Central Statistics Office Ireland <<http://www.cso.ie/census/saps.htm>>.

⁵⁸ Wikipedia: Subdivisions of Italy <http://en.wikipedia.org/wiki/subdivisions_of_italy#administrative_divisions>.

⁵⁹ Údaj platí pro Řeckokyperskou republiku. Další 196 obcí se nachází v rámci Severokyperské turecké republiky a 19 v rámci základěn Spojeného království. Kypr jako celek sestává z 616 obcí. GeoHive: Cyprus, Administrative Units <<http://www.geohive.com/cntry/cyprus.aspx>>.

Union of Cyprus Municipalities <<http://www.ucm.org.cy/index.aspx?language=english>>.

Statistical Codes of Municipalities, Communities and Quarters of Cyprus: 2009

<[http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/all/86c98bd0615f4b5bc22575510035f897/\\$file/geo_codes-2009.pdf](http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/all/86c98bd0615f4b5bc22575510035f897/$file/geo_codes-2009.pdf)>.

⁶⁰ Wikipedia: Municipalities of Latvia <http://en.wikipedia.org/wiki/municipalities_of_lithuania>.

⁶¹ Statoids: Municipalities of Latvia <<http://www.statoids.com/ulv.html>>.

Wikipedia: Administrative Divisions of Latvia <[http://en.wikipedia.org/wiki/administrative_divisions_of_latvia_\(2009\)](http://en.wikipedia.org/wiki/administrative_divisions_of_latvia_(2009))>.

⁶² Cities and Agglomerations of Luxembourg. Proposition of a Nomenclature for Urban Unities <http://www.eukn.org/luxembourg/themes/urban_policy/urban_environment/land_use/urbanisation/cities-and-agglomerations-of-luxembourg_1135.html>.

⁶³ Z toho 3 122 měst a obcí, 23 velkoměst na úrovni župy a 23 městských částí hlavního města Budapešť.

⁶⁴ Statistics Netherlands: 431 Dutch Municipalities in 2010

<<http://www.cbs.nl/en-gb/menu/themas/dossiers/nederland-regionaal/publicaties/artikelen/archief/2010/2010-3008-wm.htm>>.

⁶⁵ Územné a správne usporiadanie Slovenskej republiky <<http://www.minv.sk/?uzemne-a-spravne-usporiadanie-slovenskej-republiky>>.

⁶⁶ Statistical Wards, CAS Wards and ST Wards <http://www.statistics.gov.uk/geography/statistical_cas_st_wards.asp>.

⁶⁷ Wales: New Constituencies Ward Breakdown <http://www.electoralcalculus.co.uk/body_wales_wards.html>.

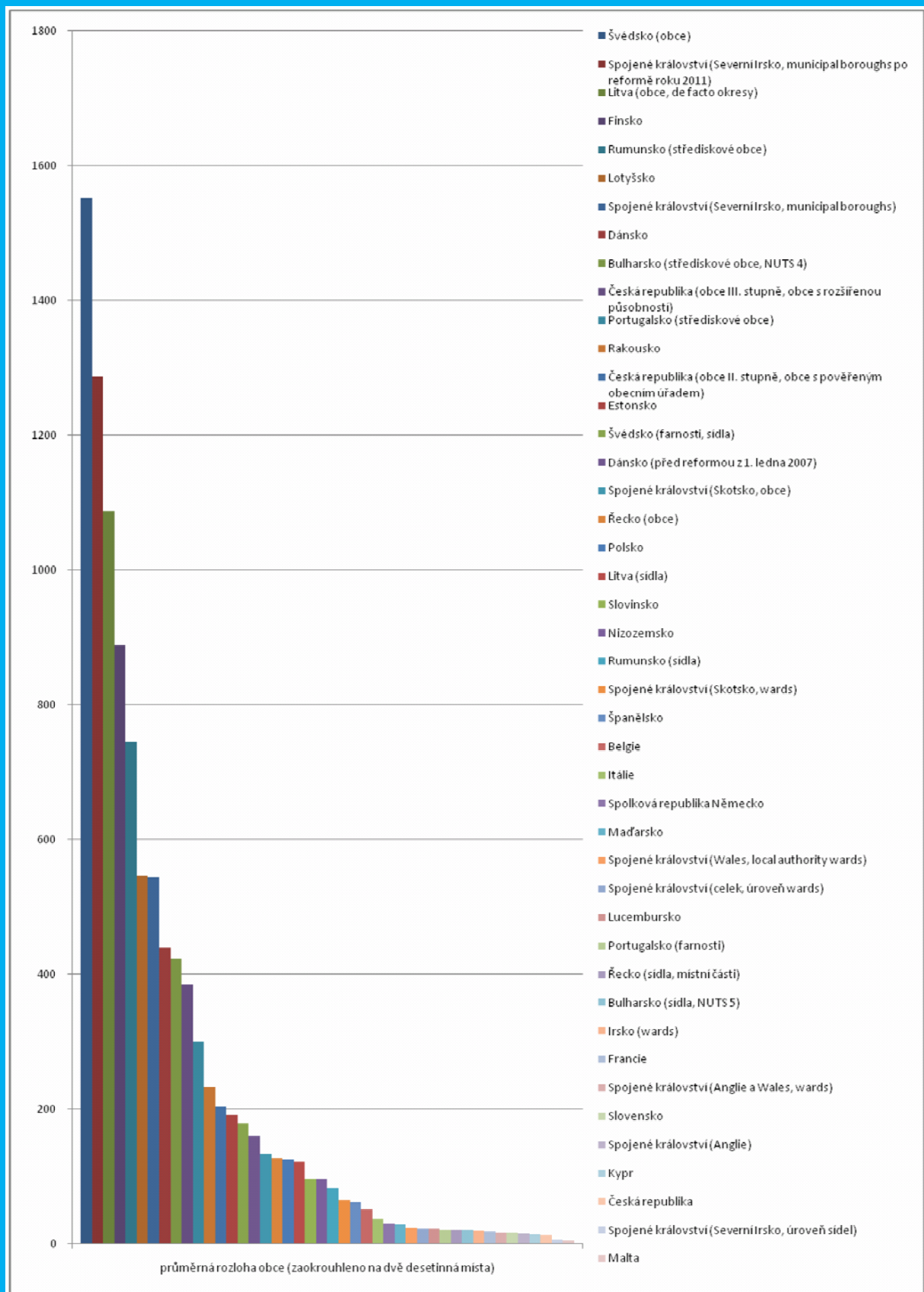
⁶⁸ Wiki Answers: How many Cities are There in Scotland <http://wiki.answers.com/q/how_many_cities_are_there_in_scotland>.

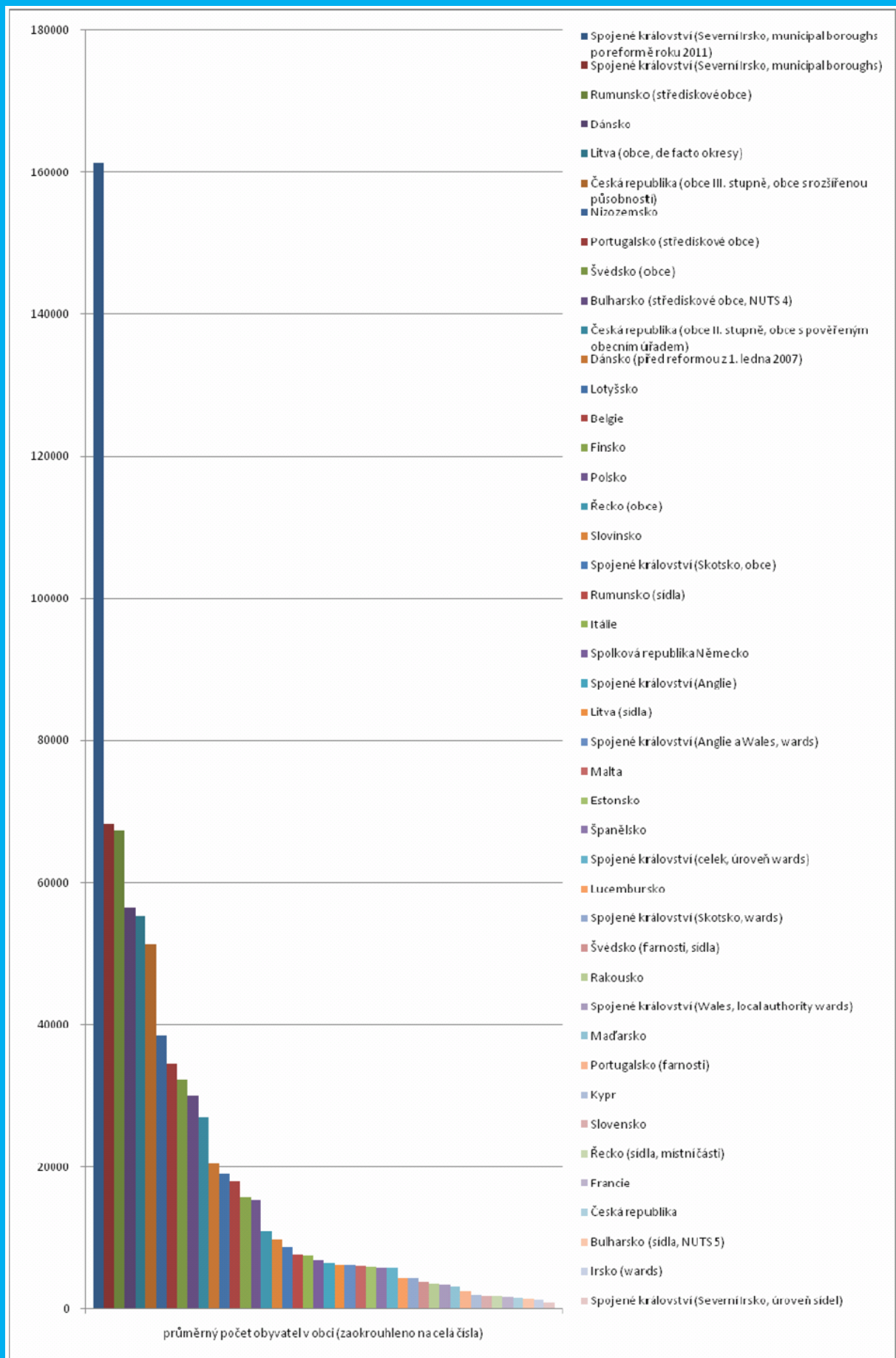
⁶⁹ Ještě menšími jednotkami jsou *settlements* respektive *localities* nebo *civil parishes*.

Scotland's Census Results Online: Geography <http://www.scrol.gov.uk/scrol/metadata/index_geography.htm>.

⁷⁰ Lestas, M., Best Practice in Northern Ireland <<http://www.genderquality-cyprus.com/downloads/1june/ireland.doc>>.

⁷¹ Institutul National de Statistica: Geografie, Meteorologie Și Mediu Înconjurator <<http://www.insse.ro/cms/files/pdf/en/cp1.pdf>>.

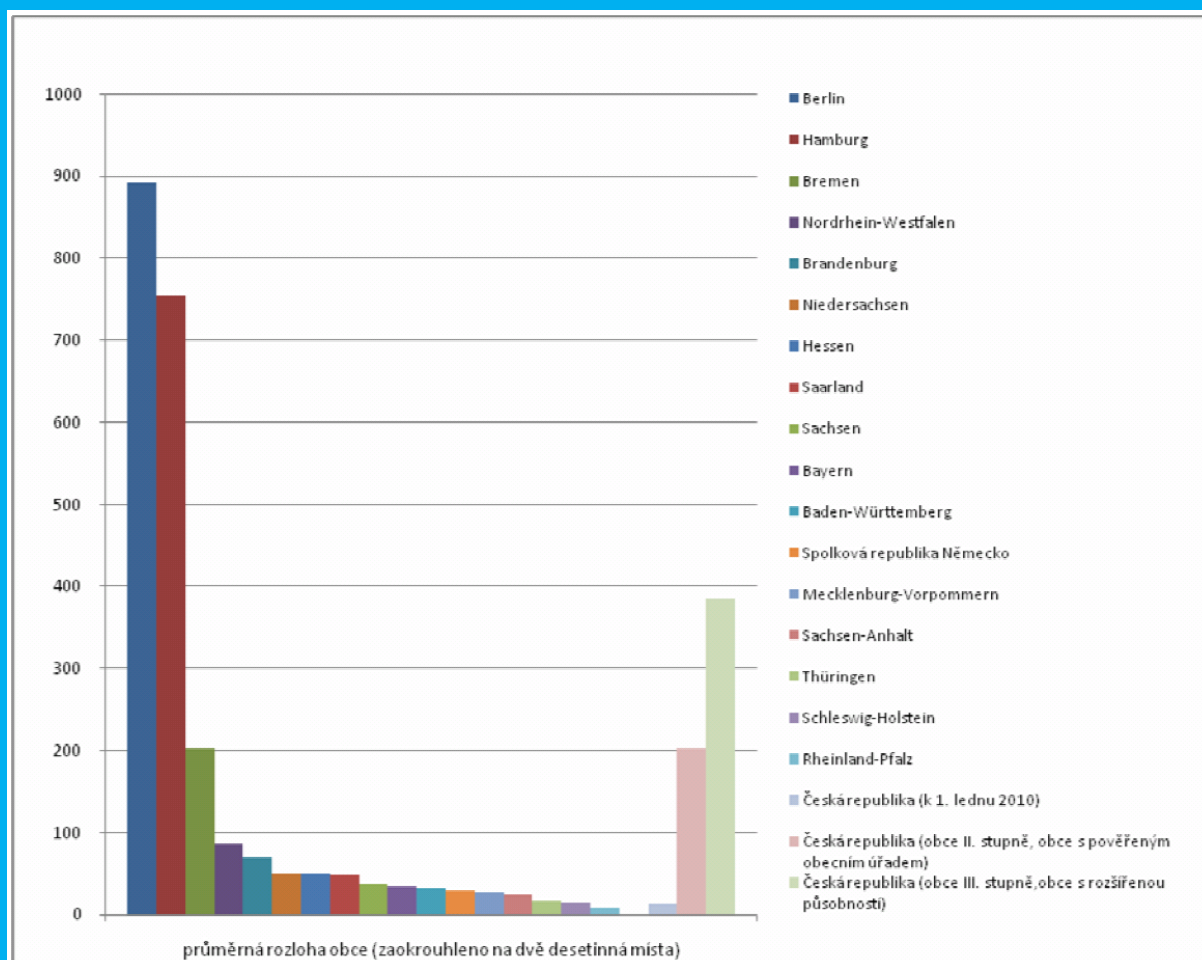

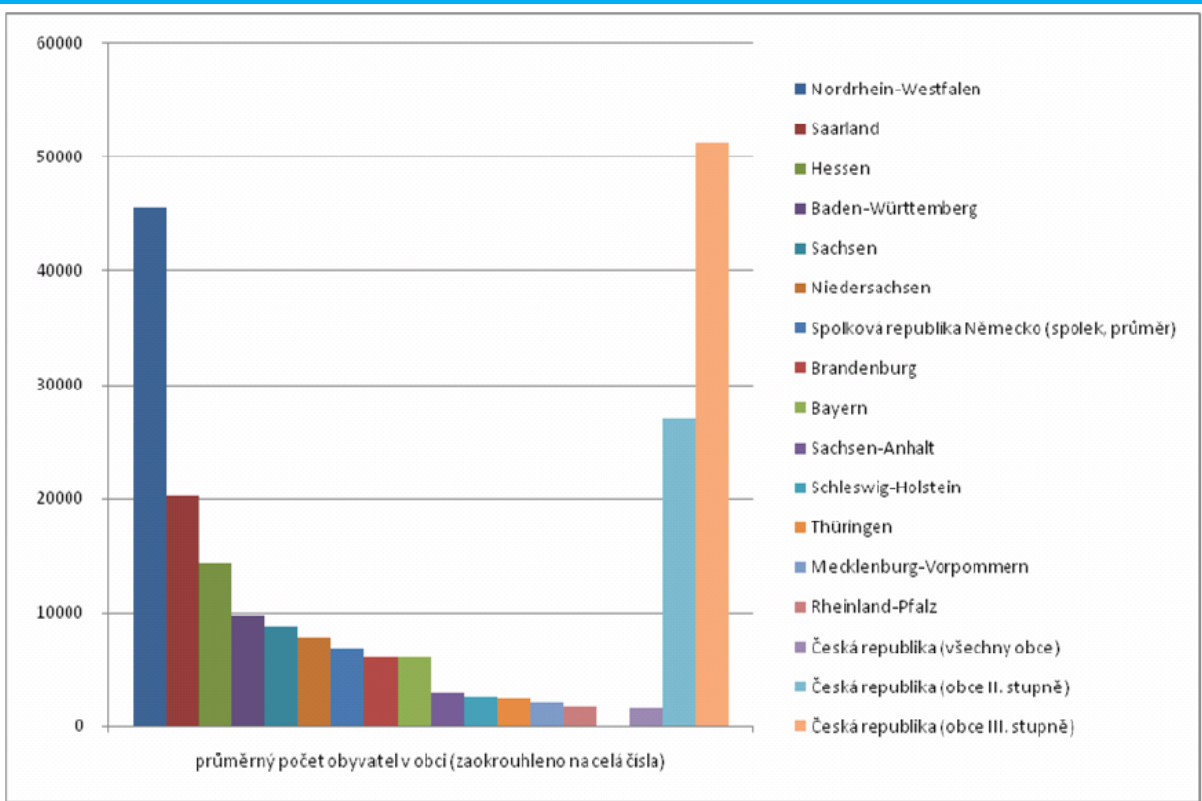
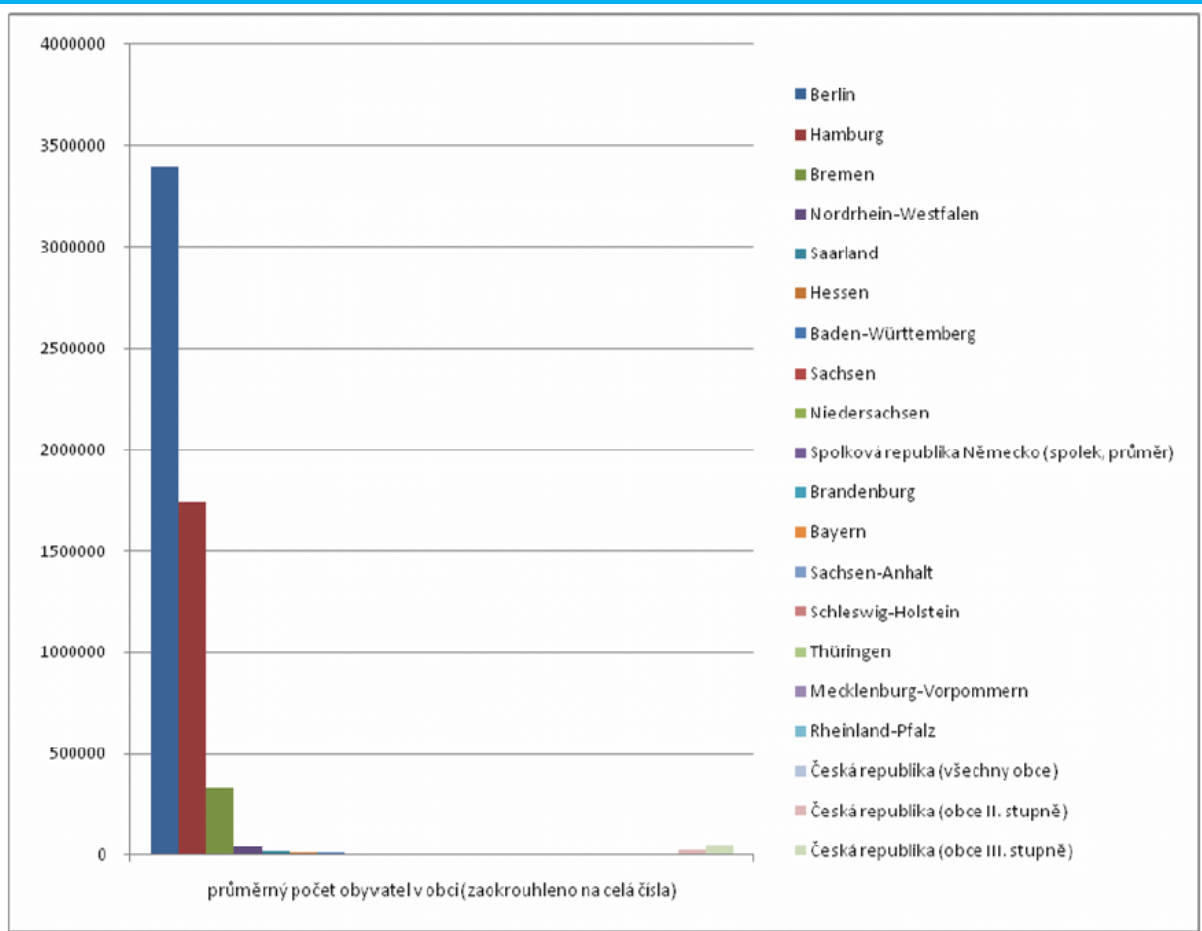

Statistika týkající se **Spolkové republiky Německo** je – z důvodu asymetrie způsobené „městskými“ spolkovými zeměmi – uváděna pro doplnění zvlášť.

země / region	počet obcí (stav k srpnu 2009)	průměrný počet obyvatel v obci (zaokrouhloeno na celá čísla)	průměrná rozloha obce (zaokrouhloeno na dvě desetinná místa)
Spolková republika Německo	12 013	6 862	29,73
Baden-Württemberg	1 101	9 751	32,47
Bayern	2 056	6 065	34,32
Berlin	1	3 395 000	892,00
Brandenburg	419	6 107	70,36
Bremen	2	331 500	202,00
Hamburg	1	1 744 000	755,00
Hessen	426	14 300	49,57
Mecklenburg-Vorpommern	818	2 087	28,34
Niedersachsen	1 022	7 822	49,60
Nordrhein-Westfalen	396	45 601	86,07
Rheinland-Pfalz	2 306	1 760	8,61
Saarland	52	20 192	49,40
Sachsen	491	8 705	37,51
Sachsen-Anhalt	851	2 902	24,03
Schleswig-Holstein	1 116	2 539	14,16
Thüringen	955	2 445	16,93

První graf se věnuje průměrné rozloze obce. Další dva se týkají průměrného počtu obyvatel obce (ve srovnání se stavem v České republice). Pro názornost je uveden i graf, který nezahrnuje první tři „extrémní“ pozice městských spolkových zemí (Berlin, Hamburg, Bremen).

Generální ředitelství Evropské unie pro statistiku (Eurostat) a „Klasifikace jednotek pro územní statistiku“

Už roku 1953 bylo v rámci Evropského společenství uhlí a oceli vytvořeno statistické oddělení. To roku 1958 přerostlo jedno z generálních ředitelství (*Directorate-General, DG*) Evropské komise. Náplní práce tělesa byla příprava statistických podkladů pro ostatní generální ředitelství a Komisi. Od roku 1959 se pro těleso začal užívat současný název: Eurostat. Sídlem Eurostatu je Luxemburg.

Ačkoli již v letech 1959/1960 v rámci Eurostatu vznikly první veřejně přístupné statistické publikace, věnované problematice zemědělství a trhu práce, zlom přinesla až Bruselská konference o regionálním hospodářství v roce 1961. Ta stanovila jednotný rámec soustavy, nazvané „Klasifikace jednotek pro územní statistiku“ (viz níže) a určila, která data budou sledována na jednotlivých teritoriálních úrovních. Od 15. července 1988 je uvedená „Klasifikace“ výslovně zakotvena v legislativě Evropských společenství respektive Evropské unie (Nařízení Rady č. 2052/1988 a navazující). Platí to zejména pro úkony spojené s čerpáním ze Strukturálních fondů. Z dalšího dění již jen telegraficky:⁷²

- 1990: Nařízení Rady, umožňující Eurostatu pracovat s důvěrnými daty, což bylo předtím vyloučeno.
- 1991: Roli Eurostatu posílilo vytvoření Evropského ekonomického prostoru a přijetí Maastrichtské smlouvy.
- 1993: Eurostat začíná vydávat pravidelná tisková prohlášení.
- 1994: Eurostat začal soustřeďovat data, týkající se příjmů domácností.
- Tzv. Statistický zákon (*Statistical Law*), který v únoru 1997 vydala Evropská komise, jednoznačně vymezil rozdělení činností mezi Eurostat a statistické úřady jednotlivých členských států. Zároveň zde jednoznačně zaznělo, že nezávislost Eurostatu nesmí být ovlivňována politickou sférou.
- V červnu 1997 byl do textu Amsterodamské smlouvy vložen článek 285, obsahující zmínku o důležitosti statistické práce pro evropský sjednocovací proces.⁷³

Cíl činnosti Eurostatu by se dal shrnout do hesla: *„Aby byla jablka poměřována s jablky, ne s hruškami.“*⁷⁴ Na úrovni nadstátu je totiž nutné dát datům zevšeobecňující charakter, který neumožní žádné zemi získat výhodu – například při rozhodování o nasměrování finanční pomoci. Statistické podklady jsou rovněž nesmírně důležité pro rozhodování politiků, firem, médií i jednotlivců. *„Občan se ptá: Zvyšuje se nezaměstnanost nebo snižuje? Je oxidu uhličitého v ovzduší více nebo méně, ve srovnání se stavem před deseti lety? Žádány jsou objektivní a důkladně podložené údaje o tom, jak se nám všem skutečně daří.“*⁷⁵ Zodpovězení takového dotazu vyžaduje objektivní přístup a *„společnou řeč“* v oblasti standardů, platných pro sběr a vyhodnocování statistických dat. Každá členská země původně klasifikovala své

⁷² Agentura údajně otevírá hráze toku peněz z Bruselu; in: Moravský den, 16. VII. 1998.

⁷³ *„The Council, ... shall adopt measures for the production of statistics where necessary for the performance of the activities of the Community. The Production of Community Statistics shall conform to impartiality, reliability, objectivity, scientific independence, cost-effectiveness and statistical confidentiality, it shall not entail excessive burdens on economic operators.“*

⁷⁴ *Because apples have to be compared with apples – not with pears.*

Eurostat: Comparing Apples with Apples

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/about_eurostat/corporate/introduction/harmonization>.

⁷⁵ European Topic Centre on Sustainable Consumption and Production <<http://waste.eionet.eu.int>> (statistika úrovně kvality životního prostředí).

statisticky sledované jevy podle rozdílných kritérií, vyplývajících z její ekonomické úrovně, politických, kulturních a dalších priorit. Nezaměstnanost ve Finsku a Portugalsku nemusela být proto chápána stejně jako v Německu a Irsku. Eurostat nyní dohlíží na shodu definic (dlouhodobá či frakční nezaměstnanost atd.), dbá na to, aby za nezaměstnanost v jednom státě nebylo považováno něco, co v jiném státě za nezaměstnanost považováno není.

Evropský statistický systém (*European Statistical System, ESS*) je jedinou strukturou, která zpracovává statistické informace na úrovni celé Unie. Zahrnuje Eurostat, statistické úřady, ministerstva, centrální banky a další instituce, zabývající se sběrem statistických dat v jednotlivých členských a kandidátských zemích Evropské unie, zemích Evropské zóny volného obchodu (Island, Norsko a Lichtenštejnsko) a ve Švýcarsku. Pro 10 zemí střední a východní Evropy (Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Polsko, Slovinsko, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Rumunsko, Bulharsko) a Turecko, Maltu a Kypr, tedy někdejší uchazeče o členství v Unii, začala být „Klasifikace“ užívána od března 1998.⁷⁶ Postupem času začala být „Klasifikace“ aplikována i na země Západního Balkánu. Systém rovněž koordinuje získávání statistických podkladů od mezinárodních organizací (Organisace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Organisace spojených národů, Mezinárodní měnový fond, Světová banka atd.). Zástupci statistických úřadů jednotlivých zemí zasedají v tělese zvaném Statistická programová rada (*Statistical Programme Committee, SPC*), kterému předsedá zástupce Eurostatu. V rámci tohoto tělesa se prodiskutovávají nejzásadnější otázky společné práce a v rámci několikaletých programových období se stanovuje výčet údajů, které budou jednotlivé země pro potřeby unijní statistiky podchycovat.

A nyní již podrobněji k regionům, které Eurostat vymezil v rámci „**Klasifikace jednotek pro územní statistiku**“ (*Nomenclature of Units for Territorial Statistics*⁷⁷, *La Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques*; oficiálně se pro tento pojem v češtině užívá zkratka KJÚS, ale lze se setkat i s termíny „Vzájemná porovnávací jednotka“, „Územní jednotka pro potřeby regionální politiky Evropské unie“, nebo „Nomenklaturní statistický celek“ atd.).⁷⁸

Do července 2003 v rámci uvedené „Klasifikace“ existovala „mosaika“ celkem 6 územních úrovní (*levels*). NUTS 0 je úroveň jednotlivých členských států (*country level*), NUTS 1 až 3 byly a jsou úrovněmi regionálními (*regional levels*). Úrovně NUTS 4 a NUTS 5 byly v této době významně modifikovány a přejmenovány na úrovně LAU 1 a LAU 2 (Místní administrativní jednotka, *Local Administrative Unit*).⁷⁹ Přitom bylo argumentováno, že úroveň NUTS 4 (LAU 1) je z hlediska unijní statistiky do určité míry podružnou a její stanovení je pro členské země „nepovinné“.⁸⁰ Ve „starých“ členských zemích Unie byly tyto jednotky svého času vytýčeny jen v Řecku, Irsku, Lucembursku, Portugalsku, Finsku a Spojeném království a ani dnes nejsou ve všech členských státech vytýčeny. Například v Lucembursku se na úrovni NUTS 4 (LAU 1) hovoří o „kantonech“ (12 jednotek), dále dělených na obce (NUTS 5, LAU 2). Skutečnost, že tato malá země se dělí mimo to na 4 kraje (nacházející se tedy „někde mezi“ úrovněmi NUTS

⁷⁶ Činnost Eurostatu se zaobírá se i zeměmi Středomoří, Afrikou a zprostředkovaně vlastně celým světem.

⁷⁷ Slovníček nových pojmů; in: Mladá fronta Dnes, 22. XII. 1999.

⁷⁸ Co je NUTS? Směr Evropská unie; in: Mezinárodní politika, 2/2000, s. 24.

Pítrová, L.; Syllová, J.; Louda, T., Správa, samospráva a uspořádání velkých měst, Parlamentní institut, Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Informační studie č. 1058, leden 1994.

Podracký, V. a kol., Belgicko-Luxembursko, ČTK; Pressfoto, Praha 1980, s. 247.

⁷⁹ Eurostat: Local Administrative Units

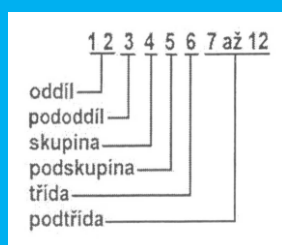
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/local_administrative_units>.

⁸⁰ Data pro úroveň NUTS 5 (LAU 1) respektive NUTS 4 (LAU 2) jsou na unijní úrovni publikována zřídka, nepravidelně, zpravidla pouze pro potřeby konkrétního členského či kandidátského státu a v režii jeho vnitrostátního statistického ústavu.

3 a NUTS 4 respektive LAU 1) je v unijním měřítku zcela pomínuta a slouží pouze pro vnitrostátní potřebu.⁸¹ Úroveň NUTS 5 (LAU 2) tvoří všude ty nejnižší články samosprávy: obce, nebo jednotky „jim na roveň postavené“ (sídla, komuny, municipalities, újezdy) a městské části.⁸² I mezi nimi však v řadě zemí existují propastné rozdíly.

Úroveň	Název	Charakteristika
NUTS 0	Oddíl	Jednotlivé státy.
NUTS 1	Pododdíl	Jednotka, která je zpravidla složena z několika jednotek úrovně NUTS 2: velká oblast, makroregion.
NUTS 2	Skupina	Zpravidla se jedná o úroveň středního článku územně správního členění daného státu.
NUTS 3	Podskupina	Jednotka, která vesměs odpovídá úrovni nižšího územně správního regionu státní správy (větší okresy, kraje).
LAU 1 / NUTS 4	Třída	Okresy, mikroregiony.
LAU 2 / NUTS 5	Podtřída	Obce.

Třídění NUTS je koncipováno jako kombinace alfabetského a číselného kódu. Kromě NUTS 0 (respektive NUTS 5 / LAU 2, viz níže) se u každé položky používá 1 místo. Tam, kde počet kódovaných položek překročí 10 pozic, se používají písmena bez háček a čárek.

To znamená, že číslo A = 10, B = 11 atd. U NUTS 0 se používá dvumístný alfabetský kód státu podle číselníku zemí. Úrovně se ústrojně doplňují. V rámci hranic vyšší úrovně se dále dělí úrovně nižší, není tomu tak, že by síť NUTS 2 existovala nezávisle od sítě NUTS 1 atd. Příkladem může být jedinečný kód obce Bílina (CS0426567451).⁸³

Oddíl (NUTS 0)	CS (Česká republika)
Pododdíl (NUTS 1)	0 (nevymezen, resp. totožný s úrovní NUTS 0 – Česká republika)
Skupina (NUTS 2)	4 (sdružený kraj Severovýchod)
Podskupina (NUTS 3)	2 (Ústecký kraj; sdružený kraj Severovýchod sestává ze dvou krajů: Karlovarskému je přiděleno č. 1, Ústeckému č. 2 – podle abecedy)
Třída (LAU 1)	6 (okres Teplice, jeden ze sedmi okresů kraje, šestý podle abecedy)
Podtřída (LAU 2)	567451 (individuální šestimístný kód konkrétní obce – Základní územní jednotky, který byl pro potřeby vnitrostátní statistiky používán již po desetiletí – tzv. IČZÚ; Český statistický úřad obec ještě dále dělí na 6 katastrálních částí a 23 Základních sídelních jednotek, což se však na unijní statistice nikterak neodráží).

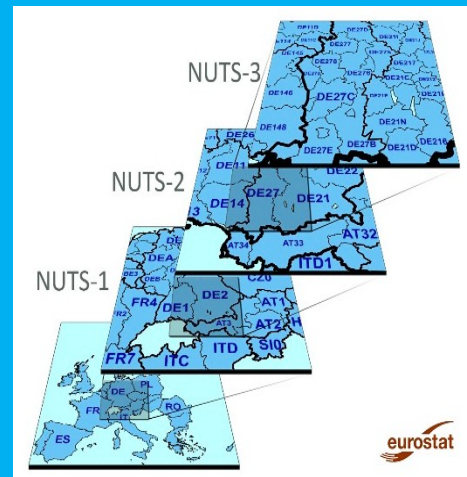
Role NUTS 1 spočívala a spočívá zejména ve zjišťování dopadu vytvoření celní unie na základní makroekonomické ukazatele (na „kontinentální“ úrovni). Regiony na úrovni NUTS 2 jsou pro statistickou práci nejdůležitější (*basic regions*); regiony NUTS 1 vznikají jejich sloučením, NUTS 3 jejich dělením.

⁸¹ Řehák, S., Kam vede česká cesta; in: Bariéry, březen 2000, s. 10.

⁸² Pítrová, L.; Syllová, J.; Louda, T., Správa, samospráva a uspořádání velkých měst, Parlamentní institut, Parlament České republiky, Kancelář Poslanecké sněmovny, Informační studie č. 1058, leden 1994.

⁸³ Územně identifikační registr České republiky: Informace o obci Bílina
<<http://www.isu.cz/uir/scripts/obecdet.asp?nazob=b%edlina&kodob=&kodok=+&trideni=1>>.

Pomoc v rámci tzv. Cíle 1⁸⁴, která je v rámci Politiky ekonomické a sociální soudržnosti („Regionální politika“) nejobjemnější, je výsledkem statistických údajů, získaných právě na úrovni NUTS 2. Periodická zpráva o sociální a ekonomické situaci a rozvoji regionů Společenství (*Report on the Social and Economic Situation and Development of the Regions of the Community*), kterou je Evropská komise povinna vydávat každé 3 roky (viz článek 8 Nařízení Rady EEC/4254/1988), je rovněž zpracovávána na úrovni NUTS 2.

NUTS 3 jsou rozhodující pro nasměrování podpory v rámci méně dotovaného Cíle 2. Ve vztahu k Cíli 1 hrají jen potenciální podpůrnou roli pro přesnější zacílení podpory v rámci NUTS 2. Základní statistická data pro úrovně NUTS 1 až 3 jsou Eurostatem každoročně publikována (v publikaci „Regions Statistical Yearbook“).⁸⁵

Úroveň NUTS 2 nebo 3 je (zpravidla) koncipována tak, aby korespondovala s klíčovou úrovní vyšších územně samosprávných celků jednotlivých zemí. Samo vytýčení konkrétní sítě NUTS je přitom primárně v režii jednotlivých států. Proto se tyto jednotky – navzdory proklamované vizi vzájemné poměřovatelnosti – často výrazně vzájemně liší rozlohou, zalidněním, ekonomickou úrovní a administrativním statutem. Německo a Belgie vytvořily systém s rozhodujícími regionálními kompetencemi již na úrovni NUTS 1; Španělsko, Rakousko a Itálie disponují rozhodujícím regionálně-samosprávným potenciálem na úrovni NUTS 2; těžiště regionální samosprávy ve Francii, v České republice či na Slovensku leží na úrovni NUTS 3.⁸⁶

Členským či kandidátským státům Unie přitom nic nebrání vést – vedle shromažďování dat pro Eurostat – paralelní statistickou a regionální politiku.⁸⁷ Klasifikace NUTS od 70. let XX. století však postupem času v řadě zemí Unie přesto z praktických důvodů i ve vnitrostátní regionální politice vytlačila původní, často paralelně vymezené, statistické škály.

Vytvořené sítě jednotek NUTS respektive LAU nejsou ani v nejmenším neměnné. Vedle četných změn na úrovni LAU 1 a LAU 2 (způsobených slučováním, rozdělováním či změnou průběhu hranic obcí) nelze pominout následující zásahy:⁸⁸

- Irsko: byl zvýšen počet NUTS 2 - z jednoho na dva. Počet NUTS 3 zůstal nezměněn, upraveny byly jen jejich kódy.

⁸⁴ Cíl 1 = Podpora zaostalých a zaostávajících regionů, Cíl 2 = Podpora strukturálně postižených regionů, Cíl 3 = Podpora přizpůsobování a modernizace systémů vzdělávání, školení, zaměstnanosti a dalších opatření na podporu rozvoje lidských zdrojů. V případě Cílů 1 a 2 se vymezují tzv. „území s nárokem na podporu“ (*eligible area*), která musí splňovat stanovené podmínky, tedy konkrétní socioekonomické ukazatele. Cíl 3 může být uplatněn kdekoli, na celém území Unie.

⁸⁵ Nomenclature of Territorial Units for Statistics: Introduction
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/introduction>.

⁸⁶ Český statistický úřad: Regiony NUTS v Evropské unii <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/p/1373-05>>.

⁸⁷ Cesta do Evropské unie (svazek 8), Podpora regionální a municipální politiky v Evropské unii, Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha 1997, s. 31-36.

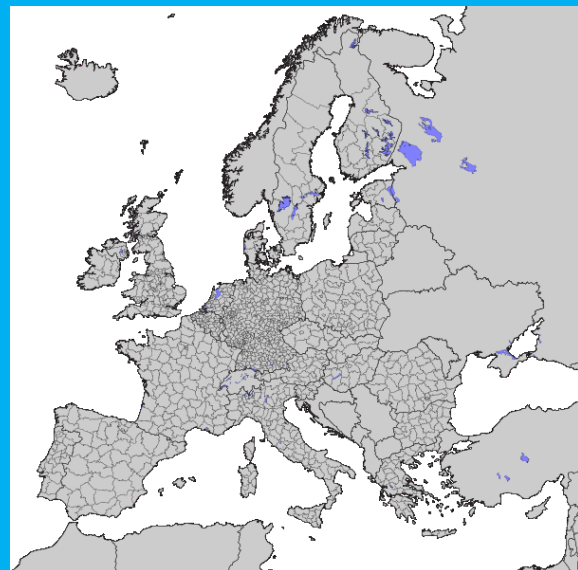
⁸⁸ Například v roce 1991 v rámci EU-12 existovalo 210 NUTS 2 a 98 433 NUTS 5.

- Ve Švédsku došlo v letech 1997 až 1998 ke sloučení některých okresů v sousedství největších měst země. Počet NUTS 3 se snížil z 24 na 21.
- Ve Finsku roku 1997 bylo přistoupeno k rozdělení území hlavního města a ke změně průběhu hranic některých okresů. Změnily se názvy, kódy a rozloha některých NUTS, ale jejich počet zůstal nezměněn.

Vyskytují se i případy, kdy je totéž území klasifikováno na několika úrovních (tzv. „*Multiple Level of NUTS Codes*“). Důvodem je zpravidla to, že se jedná o tak malé či málo zalidněné území, že není považováno za účelné jej dále dělit. Příkladem může být Lucembursko či Kypr, kdy je celá země vedena na úrovních NUTS 0 až NUTS 3. V případě České republiky je identický NUTS 0 a NUTS 1 (celý stát) a tři kraje figurují jak na úrovni NUTS 2 tak na úrovni NUTS 3 (byť pod jinými názvy).

Mapa vpravo ilustruje rozdělení prostoru členských zemí Unie na úrovni NUTS 1. Česká republika (stejně jako například Slovensko, Slovinsko, Pobaltské státy či Irsko) není nijak dělena.⁸⁹

Úroveň NUTS 2 (**mapa dole vlevo**). Česká republika nemusí lkat nad tím, že na této, pro toky prostředků ze strukturálních fondů klíčové, úrovni své základní jednotky územní samosprávy slučuje. Stejný postup zvolilo Slovensko, Slovinsko, Maďarsko, Rumunsko či Bulharsko. Úroveň NUTS 3 (**mapa dole vpravo**), která je z hlediska dotačních toků spíše „pomocná“. Německo a Belgie jsou příkladem zemí, kde v této souvislosti hraje roli každý okres či arrondissement.⁹⁰

⁸⁹ Wikipedia: First level NUTS of the European Union <http://en.wikipedia.org/wiki/first_level_nuts_of_the_european_union>.

Eurostat: Statistics in Focus <http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/overview_maps_en.cfm?list=nuts>.

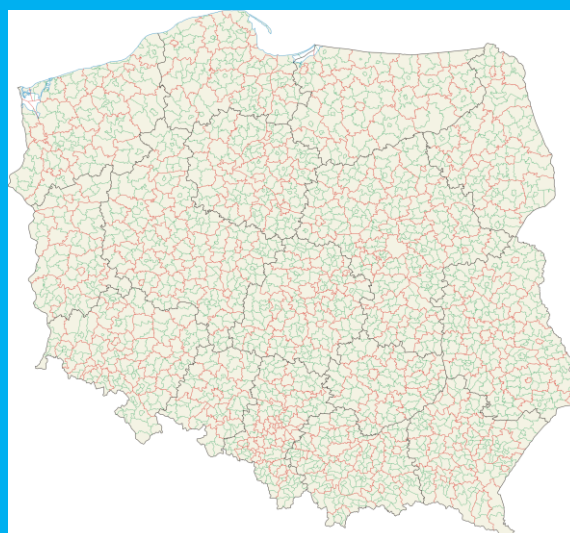
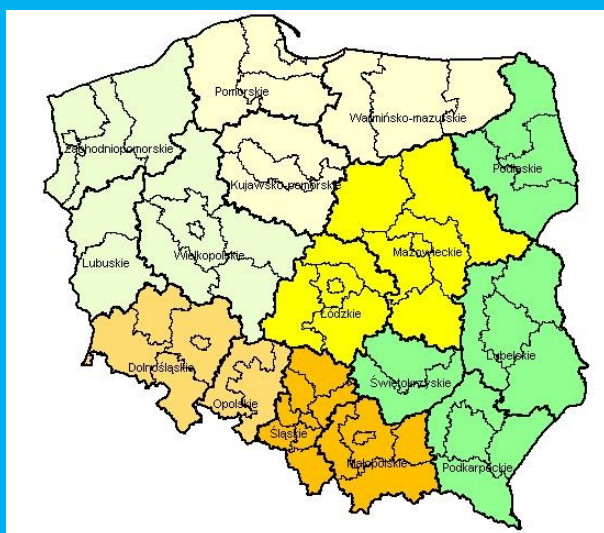
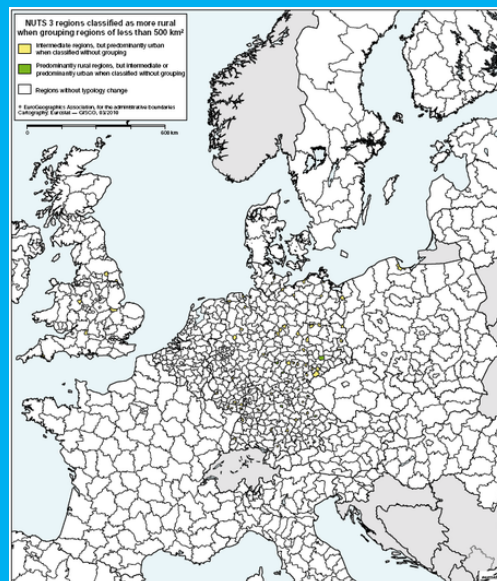
Eurostat: Color Poster NUTS 2 2008 <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ity_public/gisco/posters/color%20poster%20nuts2-2008.jpg>.

⁹⁰ Wikipedia: Nomenclature of Territorial Units for Statistics

<http://en.wikipedia.org/wiki/nomenclature_of_territorial_units_for_statistics>.

Podrobnější pohledy na situaci ve střední Evropě ukazují, že konkrétně úroveň NUTS 3 je v některých zemích (Německo, Belgie, Nizozemsko) koncipována mnohem hustěji, než třeba v České republice.⁹¹

Dole vlevo je znázorněna situace v Polsku (úroveň NUTS 1: sdružená vojvodství, *regiony* – těch je celkem 6, NUTS 2: vojvodství, *województwa* – v počtu 16, NUTS 3: sdružené okresy, *podregiony* – celkem 66).⁹² Na mapě **vpravo** je zobrazena úroveň NUTS 4 respektive LAU 1 (okresy, *powiat* – těch je celkem 379) a NUTS 5 respektive LAU 2, obce – *gmina* – tato studie operuje s údajem 2 478).⁹³

⁹¹ EUROSTAT: Urban-Rural Typology <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/urban-rural_typology>.

⁹² Główny Urząd Statystyczny <http://www.stat.gov.pl/gus/regionalna_plk_html.htm>.

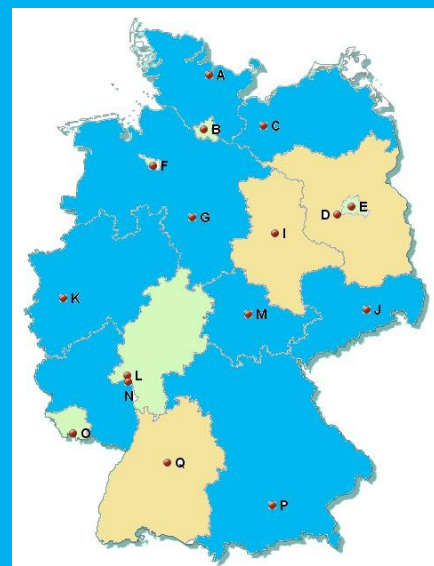
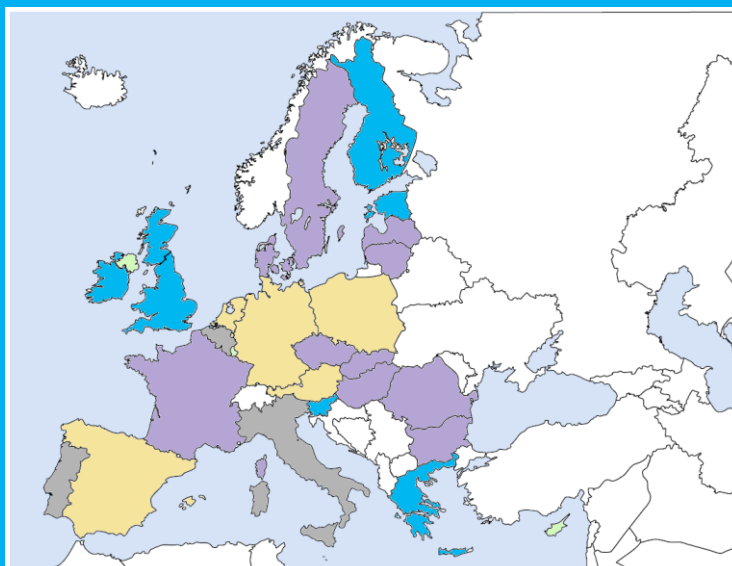
⁹³ NUTS of Poland <http://en.wikipedia.org/wiki/nuts_of_poland>.

Administrative Divisions of Poland <http://en.wikipedia.org/wiki/subdivisions_of_poland>.

Jaké je tedy zastoupení konkrétních modelů (vazeb policejních sborů na území optikou unijní statistiky) mezi celkovým počtem 49 sledovaných případů (pokud sledujeme jednotlivé spolkové země Spolkové republiky Německo a případy zemí, kde existuje více sborů policejního charakteru s celostátní působností)?

NUTS 2 a větší	mezi NUTS 2 a NUTS 3	NUTS 3	menší než NUTS 3
10 případů	19 případů	11 případů	9 případů
Itálie: Arma dei Carabinieri Německo (spolek) Německo: Baden-Württemberg Německo: Brandenburg Německo: Sachsen-Anhalt Polsko Portugalsko: Republikánská národní garda Portugalsko: Justiční policie Rakousko Španělsko Nizozemsko	Anglie a Wales: Anglie Anglie a Wales: Wales Belgie: Federální policie Estonsko Finsko Irsko Malta Německo: Bayern Německo: Mecklenburg-Vorpommern Německo: Niedersachsen Německo: Nordrhein-Westfalen Německo: Rheinland-Pfalz Německo: Sachsen Německo: Schleswig-Holstein Německo: Thüringen Portugalsko: Policie pro veřejnou bezpečnost Řecko Skotsko Slovinsko	Bulharsko Česká republika Dánsko Francie Itálie: Polizia di Stato Litva Lotyšsko Maďarsko Rumunsko Slovensko Švédsko	Belgie: Obecní policie Kypr Lucembursko Německo: Berlin Německo: Bremen Německo: Hamburg Německo: Hessen Německo: Saarland Severní Irsko

Na mapě vypadá uvedený přehled následujícím způsobem. Tři země (Belgie, Itálie a Portugalsko) kde existuje více modelů, jsou znázorněny šedou barvou. Druhá ilustrace se týká Spolkové republiky Německo, kde je každá spolková země samostatným případem.⁹⁴

⁹⁴ StepMap: Deutschland Bundesländer-stumm <<http://www.stepmap.de/karte/deutschland-bundeslaender-stumm-112837>> (mapa).

Podrobnější pohled na stejnou problematiku viz zde:

kód	země / region	charakteristika základních „policejních“ regionů podle unijní klasifikace NUTS ⁹⁵
BE	Belgie: Obecní policie	menší než NUTS 3
BE	Belgie: Federální policie	mezi NUTS 2 a NUTS 3
CZ	Česká republika	NUTS 3
DK	Dánsko	žádná vazba, nejbliže k úrovni NUTS 3 (kterých je v kontinentálním Dánsku 11, ale o jiné rozloze)
DE	Spolková republika Německo (spolek)	NUTS 1 nebo sdružené NUTS 1 ⁹⁶
DE	Baden-Württemberg	NUTS 2
DE	Bayern	NUTS 2 nebo část NUTS 2
DE	Berlin	mezi NUTS 3 a NUTS 4 (celé město je jednotkou na úrovni NUTS 1, NUTS 2 a NUTS 3)
DE	Brandenburg	rozlohou zhruba na úrovni NUTS 2 (ve spolkové zemi byly vytýčeny 2 regiony NUTS 2 ale jejich hranice jsou jiné, než u policejních presidií)
DE	Bremen	hypoteticky na úrovni NUTS 4 (celá spolková země je jednotkou na úrovni NUTS 1 a 2, na úrovni NUTS 3 se jedná o dvě jednotky: Bremen a Bremerhaven)
DE	Hamburg	hypoteticky na úrovni NUTS 4 (celá spolková země je jednotkou na úrovni NUTS 1, 2 a 3)
DE	Hessen	Mezi NUTS 3 a 4 (hranice však nekorespondují)
DE	Mecklenburg-Vorpommern	mezi NUTS 2 a NUTS 3 (celá spolková země je jednotkou na úrovni NUTS 1 a 2)
DE	Niedersachsen	mezi NUTS 2 a NUTS 3
DE	Nordrhein-Westfalen	mezi NUTS 2 a NUTS 3
DE	Rheinland-Pfalz	mezi NUTS 2 a NUTS 3
DE	Saarland	NUTS 3 nebo menší
DE	Sachsen	mezi NUTS 2 a NUTS 3 (NUTS 3 nebo sdružené NUTS 3) ⁹⁷
DE	Sachsen-Anhalt	NUTS 2
DE	Schleswig-Holstein	mezi NUTS 2 a NUTS 3 (NUTS 3 nebo sdružené NUTS 3)
DE	Thüringen	mezi NUTS 2 a NUTS 3
EE	Estonsko	stejná nebo větší než NUTS 3 (v Estonsku je celkem 5 jednotek na úrovni NUTS 3, jedna z nich je rozdělena mezi 2 z celkových 4 policejní prefektury)
GR	Řecko	mezi NUTS 2 a NUTS 3 (jeden NUTS 2 je rozdělen do dvou policejních regionů, jinak je struktura identická s úrovní NUTS 2) ⁹⁸
ES	Španělsko	oba celostátní sbory oscilují okolo NUTS 2 (těch je celkem 19: 17 autonomních společenství + Ceuta a Melilla)
FR	Francie	NUTS 3
IE	Irsko	mezi NUTS 2 (2) a NUTS 3 (8) ⁹⁹
IT	Itálie: Polizia di Stato	NUTS 3
IT	Itálie: Arma dei Carabinieri	zhruba NUTS 1 (hranice nejsou stejné, ale počet souhlasí)
CY	Kypr (Kyperská republika)	menší než NUTS 3
LV	Litva	NUTS 3
LT	Lotyšsko	zhruba NUTS 3 (hranice se ale nekryjí)
LU	Lucembursko	menší než NUTS 3
HU	Maďarsko	NUTS 3
MT	Malta	mezi NUTS 2 a NUTS 3
NL	Nizozemsko	10 „policejních regionů“ versus 12 jednotek na úrovni NUTS 1
AT	Rakousko	NUTS 2
PL	Polsko	NUTS 2
PT	Portugalsko: Policie pro veřejnou bezpečnost: ¹⁰⁰	mezi NUTS 2 (7 jednotek) a NUTS 3 (30 jednotek)
PT	Portugalsko: Republikánská národní garda	větší než NUTS 2
PT	Portugalsko: Justiční policie:	větší než NUTS 2
SI	Slovinsko	„Policejní“ regiony pokrývají vždy jeden nebo více regionů NUTS 3.
SK	Slovensko	NUTS 3
FI	Finsko	mezi NUTS 2 a NUTS 3
SE	Švédsko	NUTS 3
UK ¹⁰¹	Anglie a Wales: Anglie	mezi NUTS 2 (30 jednotek) a NUTS 3 (92 jednotek)
UK	Anglie a Wales: Wales	mezi NUTS 2 (2 jednotky) a NUTS 3 (12 jednotek) ¹⁰²
UK	Skotsko	mezi NUTS 2 (4 jednotky) a NUTS 3 (24 jednotek) ¹⁰³
UK	Severní Irsko	menší než NUTS 3 (těch je zde celkem 5, tvořících do jisté míry „soustředné kruhy“ okolo správního střediska Belfastu a nerespektujících ani úroveň dosavadních provincií) ¹⁰⁴ , celé Severní Irsko je regionem na úrovni NUTS 2; roku 2011 se očekává reforma, prudce snižující počet obcí a odstranění regionálních mezičlánků
BG	Bulharsko	NUTS 3 ¹⁰⁵
RO	Rumunsko	NUTS 3 (42 jednotek) ¹⁰⁶

⁹⁵ Eurostat: NUTS - Nomenclature of Territorial Units for Statistics: Introduction

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/introduction>.

⁹⁶ Český statistický úřad: Germany Maps: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/engkapitola/1373-05--08>>.

⁹⁷ Cross-Border Friendship Database <<http://www.crossborderdatabase.de/cbdfsites2/startcbfd.htm>>.

⁹⁸ Wikipedia: NUTS of Greece <http://en.wikipedia.org/wiki/nuts_of_greece>.

⁹⁹ Wikipedia: NUTS of Ireland <http://en.wikipedia.org/wiki/nuts_of_ireland>.

Ireland: NUTS Level 3 <<http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/pngmaps/ie3.png>>.

¹⁰⁰ Wikipedia: Administrative Division of Portugal <http://en.wikipedia.org/wiki/administrative_divisions_of_portugal>.

¹⁰¹ National Statistics: Nomenclature of Units for Territorial Statistics (NUTS) / Local Administrative Units (LAUs)

<<http://www.statistics.gov.uk/geography/nuts.asp>>.

Wikipedia: NUTS of the United Kingdom <http://en.wikipedia.org/wiki/nuts_of_the_united_kingdom>.

¹⁰² National Statistics: NUTS: Wales <http://www.statistics.gov.uk/geography/nuts_wales.asp>.

¹⁰³ Rurality and Rural Space: the 'Policy Effect' of the Common Agricultural Policy in the Borders of Scotland: Intensification and Diversification of Agricultural Space/Landscape <<http://epress.anu.edu.au/tracking/html/ch01s05.html>>.

¹⁰⁴ National Statistics: NUTS: Northern Ireland: Directory <http://www.statistics.gov.uk/geography/nuts_ni.asp>.

Northern Ireland 2001 Census <<http://www.freewebs.com/ni2001census/entus.htm>>.

¹⁰⁵ Wikipedia: NUTS of Bulgaria <http://en.wikipedia.org/wiki/nuts_of_bulgaria>.

¹⁰⁶ Wikipedia: NUTS of Romania <http://en.wikipedia.org/wiki/nuts_of_romania>.

Příloha: Počty jednotek NUTS a LAU ve 27 zemích Evropské unie. Jedná se o „opravu“ oficiální souhrnné statistiky Eurostatu, datované do června 2010.¹ Přehled například nereflektuje změnu územního uspořádání Lotyšska či vytváření nových provincií v Itálii.

kód	NUTS 1	počet	NUTS 2	počet	NUTS 3	počet	LAU 1	počet	LAU 2	počet
Belgie	regiony (gewesten/régions)	3	provincie (provincies/provinces)	11 (včetně Bruselu)	arrondissementy (arrondissementen/arrondissements)	44	-	-	obce, komuny (gemeenten/communes)	589
Bulharsko	rajony (rajoni)	2	plánovací rajony (rajoni za planirane)	6	oblasti	28	občiny, střediskové obce (obshtini)	264	sídla, osídlená místa (naseleni mesta)	5 329
Česká republika	celé území státu	1	sružené kraje	8	kraje, vyšší územně samosprávné celky + Hlavní město Praha	14	okresy	77	obce	6 250 ²
Dánsko	celé území státu	1	regiony (regioner)	5	části země, statistická území (Lands, Landsdeler) ³	11	obce (kommuner)	99	sídla (sogne)	2 148
Estonsko	celé území státu	1	celé území státu	1	seskupení okresů (groups of maakond)	5	okresy (maakond)	15	města a obce (vald, linn)	227 ⁴
Finsko	pevninské Finsko a autonomní oblast Ålandy (Manner-Suomi, Ahvenanmaa / Fasta Finland, Åland)	2	„velkoregiony“, sloučené okresní rady (suuralueet / storområden)	5	okresy, regiony (maakunnat / landskap)	20	„podregiony“, ekonomické obecní rady (seutukunnat / ekonomiska regioner)	69 ⁵	obce (kunnat / kommuner)	336 ⁶
Francie	ekonomicko-administrativní teritoriální zóny a zámořské departementy (zone économique d'aménagement du territoire + départements d'outre-mer) ⁷	9	regiony a zámořské departementy (régions + départements d'outre-mer)	26	departementy a zámořské departementy (départements + départements d'outre-mer)	101 ⁸	kantony (cantons de rattachement)	4032	obce (communes)	36 782 ³
Irsko	celé území státu	1	regiony (regions)	2	regionální úřady (regional authority regions)	8	hrabství a města (counties, cities)	34 ¹⁰	spádové volební a statistické oblasti (electoral districts, wards)	3 440 ¹¹
Itálie	seskupení regionů (gruppi di regioni)	5	regiony (regioni)	21 ¹²	provincie (provincias)	110 ¹³	-	-	obce (comuni)	8 100 ¹⁴
Kypr	celé území státu	1	celé území státu	1	celé území státu	1	okresy (eparchies)	6	obce, komuny (dimoi, koinotites)	616 ¹⁵
Litva	celé území státu	1	celé území státu	1	kraje (apskritys)	10	okresy (savivaldybės)	60 ¹⁶	obce (seniūnijos)	546
Lotyšsko	celé území státu	1	celé území státu	1	regiony (reģioni)	6	statutární města, střediskové obce (novadi, pagasti)	118 ¹⁷	sídla/farnosti (pilsetas)	525
Lucembursko	celé území státu	1	celé území státu	1	celé území státu	1	kantony (cantons)	12 ¹⁸	obce (communes)	116 ¹⁹
Maďarsko	statistické velkoregiony (statisztikai nagyrégiók) ²⁰	3	statisticko-plánovací regiony (tervezési-statisztikai régiók)	7	župy a Budapest (megyék + Budapest)	20	statistické okrsky (statisztikai kistérségek)	174 ²¹	obce (települések)	3 152 ²²
Malta	celé území státu	1	celé území státu	1	ostrovy (gżejjer)	2	okrsky (distretti)	6	obce (kunsilli)	68
Německo	spolkové země (Länder, Bundesländer)	16	vládní presidentury (Regierungsbezirke) a území jim podobná	39 ²³	okresy a města na úrovni okresu (Kreise, kreisfreie Städte)	429	seskupení obcí, obecní svazy, tělesa veřejného práva a podobná území (Gemeindegemeinschaften, Gemeindeverbände, Verwaltungsgemeinschaften) ²⁴	1 457	obce a území, kde nebyly obce vytýčeny (Gemeinden und gemeindefreie Gebiete) ²⁵	11 993
Nizozemsko	části země (landsdelen)	4	provincie (provincies)	12	analyticko-rozvojové či programové regiony (COROP ²⁶ regio's)	40	-	-	obce (gemeenten)	418 ²⁷
Polsko ²⁸	regiony	6	vojvodství (województwa)	16	subregiony (podregiony)	66	okresy a města na úrovni okresu (powiaty i miasta na prawach powiatu)	379 (315 + 64)	obce (gminy)	2 478
Portugalsko	pevninská část země + autonomní ostrovní oblasti (continente + regioes autonomas)	3	regionální koordinační komise; autonomní ostrovní oblasti (comissões de coordenação regional + regioes autonomas)	7	seskupení obcí (grupos de concelhos)	30	města a obce (concelhos – municípios)	308	farnosti (freguesias)	4 260
Rakousko	seskupení spolkových zemí (Gruppen von Bundesländern)	3	spolkové země (Bundesländer)	9	seskupení politických okresů (Gruppen von politischen Bezirken)	35	-	-	obce (Gemeinden)	2 359 ²⁹
Rumunsko	makroregiony (macroregiuni)	4	regiony (regiuni)	8	okresy a hlavní město Bukurešť (Judet + Bucuresti)	42	-	-	obce, města, velkoměsta (comuni, municipii, orase)	3 176 ³⁰
Řecko	seskupení rozvojových regionů (diamerismata)	4	provincie, regiony (periferies)	13	prefektury (nomoi)	51	obce (demoi, koinotites)	325 ³¹	sídla, části obcí (demotiko diamerisma, koinotiko diamerisma)	6 130
Slovensko ¹²	celé území státu	1	seskupení krajů (zokupenia krajov, oblasti)	4	kraje	8	okresy	79	obce	2 928 ³¹
Slovinsko	celé území státu	1	regiony soudržnosti (kohezijске regije)	2 ³⁴	statistické regiony (statistične regije)	12	správní jednotky, spádové oblasti (upravne enote)	58	obce (občine)	211 ³⁵
Spojené království ³⁵	vládou vytýčené regiony, konstitutivní země (government office regions; countries)	12	hrabství, seskupení hrabství, Vnitřní a Vnější Londýn, seskupení územních jednotek (counties – some grouped; Inner and Outer London; groups of unitary authorities)	37	„vyšší územní celky“ či seskupení „nižších územních celků“, tedy územních jednotek či okresů (upper tier authorities or groups of lower tier authorities – unitary authorities ³⁷ or districts)	133	„nižší územní celky“, okresy či jednotlivé „statutární obce“, nebo jejich části (lower tier authorities – districts or individual unitary authorities; or parts thereof)	443 ³⁶	volební, statistické či jiné okrsky, okrsky, sídla či jejich části (wards, or parts thereof)	10 654
Španělsko	seskupení autonomních oblastí (agrupación de comunidades autónomas)	7	autonomní oblasti a autonomní města (comunidades y ciudades autónomas)	19 (17+2)	provincie, „ostrovy“ a autonomní města (provincias + islas + ciudades autónomas)	59 (50 + 7 + 2)	-	-	obce (municipios)	8 116
Švédsko	části země, seskupení regionálních rad (lands, landsdelar, grupper av riksområden)	3	části země, sloučené okresy, říšské rady, regionální rady (riksområden)	8	okresy, hrabství (län)	21	-	-	obce, komuny, střediskové obce (kommuner)	290 ³⁸

- ¹ „Oficiální přehled“ pro roveň NUTS 1, NUTS 2 a NUTS 3 se údajně vztahuje k rozmezí 1. ledna 2008 a 31. prosince 2011.
Eurostat: Nomenclature of Territorial Units for Statistics: Introduction
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/introduction>.
Eurostat: General Posters <http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/overview_maps_en.cfm?list=nuts> (mapy; příklady využití sítí NUTS v mapách)
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/gisco/maps_posters/posters>.
Eurostat: Nomenclature of Territorial Units for Statistics: National Structures
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/nuts_nomenclature/correspondence_tables/national_structures_eu>.
Wikipedia: First Level NUTS of the European Union <http://en.wikipedia.org/wiki/first_level_nuts_of_the_european_union>.
- ² Tedy 5,03 % z celkového počtu obcí ve 27 zemích Evropské unie. Podíl České republiky na populaci a rozloze Unie je přitom výrazně menší (cca. 2 % populace a 1,82 % rozlohy).
- ³ Do reformy se jednalo o 15 jednotek.
- ⁴ Jedná se o 34 měst a 193 dalších obcí. Statoids: Municipalities of Estonia <<http://www.statoids.com/yee.html>>.
Wikipedia: Municipalities of Estonia <http://en.wikipedia.org/wiki/municipalities_of_estonia> (roku 2002 se jednalo o 241 obcí).
- ⁵ Roku 2008 se jednalo o 77 jednotek. Wapedia: Suomen seutukunnat <http://wapedia.mobi/fi/suomen_seutukunnat>.
Roku 2010 se jednalo o 71 jednotek, ale na začátku roku 2011 došlo ke sloučení území Východní Uusimaa s Uusimaa a Åland je nyní považován za samostatnou zemi. Statoids: Sub-regions of Finland <<http://www.statoids.com/yfi.html>>.
- ⁶ Z toho 108 měst (stav k 1. lednu 2010). Roku 2007 se ještě jednalo o 416 obcí.
- ⁷ Na úrovni NUTS 1 tvoří zámořské departementy 1 jednotku dohromady. Na úrovni NUTS 2 a NUTS 3 pak figurují všechny 4 zvlášť.
- ⁸ V roce 2011 se Mayotte stal 101. departementem.
- ⁹ Z toho 36 568 v rámci metropolitní Francie.
- ¹⁰ Z toho 29 county councils a 5 city councils.
- ¹¹ Central Statistics Office Ireland <<http://www.cso.ie/census/saps.htm>>.
- ¹² Regionů je zde 20, jeden z nich, etnicky rozdělené Südtirol (Trentino – Alto Adige), se pro účely ujednání statistiky dělí na provincie Bozen a Trento.
- ¹³ De facto se jedná o 109 provincií + region Valle d'Aosta, který se na provincie nedělí.
- ¹⁴ Wikipedia: Subdivisions of Italy <http://en.wikipedia.org/wiki/subdivisions_of_italy#administrative_divisions>.
- ¹⁵ Z toho 401 obcí v rámci Řeckokyperské republiky (v regionu Paphos je to 121 obcí; Lemesos 112 obcí; Larnaka 54 obcí; Famagusta 9 obcí a Nicosia 105 obcí). Další 196 obcí se nachází v rámci Severokyperské turecké republiky a 19 v rámci základen Spojeného království.
Union of Cyprus Municipalities <<http://www.ucm.org.cy/index.aspx?language=english>>.
Statistical Codes of Municipalities, Communities and Quarters of Cyprus: 2009
<[http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/all/86c98bd0615f4b5bc22575510035f897/\\$file/geo_codes-2009.pdf](http://www.mof.gov.cy/mof/cystat/statistics.nsf/all/86c98bd0615f4b5bc22575510035f897/$file/geo_codes-2009.pdf)>.
GeoHive: Cyprus, Administrative Units <<http://www.geohive.com/cntry/cyprus.aspx>>.
Wikipedia: List of Cities and Villages in Cyprus <http://en.wikipedia.org/wiki/list_of_cities_towns_and_villages_in_cyprus>.
- ¹⁶ Savivaldybės / Savivaldybės <<http://www.savivaldybes.lt/savivaldybes/>>.
- ¹⁷ Eurostatem ze setrvačnosti užívaný údaj o 33 okresech a 527 obcích přestal platit v kontextu reformy z 1. července 2009. Od té doby v Lotyšsku existuje 109 střediskových obcí (dále dělených na 578 sídel) a 9 „statutárních“ měst (která se dále nedělí).
- ¹⁸ Luxalbum: Canton de Luxembourg-Ville <<http://www.luxalbum.com/luxembourg.htm>>.
Statoids: Cantons of Luxembourg <<http://www.statoids.com/ylu.html>>.
Statoids: Districts of Luxembourg <<http://www.statoids.com/ulu.html>>.
- ¹⁹ Cities and agglomerations of Luxembourg. Proposition of a Nomenclature for Urban Unities
<http://www.eukn.org/luxembourg/themes/urban_policy/urban_environment/land_use/urbanisation/cities-and-agglomerations-of-luxembourg_1135.html>.
- ²⁰ Magyarország Térképek – Maps <<http://www.mek.iif.hu/porta/szint/egyeb/terkep/mo-megye/mo-megye.gif>> (župy v Maďarsku).
Magyarország Térképek – Maps <<http://www.mek.iif.hu/porta/szint/egyeb/terkep/mo-1996/mo-1996.gif>> (župy z roku 1996).
Sýkora, L., Regional Policy and Planning in Transition States of East Central Europe (the Czech Republic, Hungary and Poland); in: Balchin, P.; Sýkora, L.; Bull, G. (eds.), Regional Policy and Planning in Europe, Routledge, London 1999 (kapitola 9)
<http://web.natur.cuni.cz/~sykora/pdf/sykora_1999_local%20and%20regional%20planning.pdf>.
- ²¹ Kistérség: A területfejlesztési-statisztikai kistérségrendszer <<http://www.localinfo.hu/?module=news&fname=kistersegek>>.
Kistérség - fogalom meghatározás, jogszabályi háttér, 24. IV. 2007
<<http://www.terport.hu/main.php?folderid=2648&articleid=7112&ctag=articlelist&iid=1>>.
- ²² Z toho 3 122 měst a obcí, 23 velkoměst na úrovni župy a 23 městských částí hlavního města Budapešť.
- ²³ Vládních presidentur je de facto pouze 22 (Baden-Württemberg: 4, Bayern: 7, Hessen: 3, Nordrhein-Westfalen: 5 a Sachsen: 3). V dalších 7 případech se jedná o bývalé vládní presidentury (Rheinland-Pfalz: 3 jednotky, zrušené roku 2000 a Niedersachsen: 4 jednotky, zrušené roku 2005) a 2 neadministrativní jednotky v rámci spolkové země Brandenburg (Severovýchod a Jihozápad, byly stanoveny roku 2003 proto, aby i po rozšíření Unie v roce 2004 alespoň část této spolkové země získávala podporu ze Strukturálních fondů).
- ²⁴ Počet jednotek LAU 1 a LAU 2 v Německu v posledních letech relativně rapidně klesá. Ještě nedávno (například viz údaje z roku 1998) bylo jednotek LAU 1 539 a počet obcí vysoko přes 13 000. Podepisuje se na tom zejména vývoj ve vylidňujících se „nových spolkových zemích“. Ročenka Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa 1998, Český statistický úřad – oddělení Liberec, Statistický úřad svobodné země Sasko v Kamenz, Statistický úřad Jelenia Góra, Liberec; Kamenz; Jelenia Góra 1998, s. 28-30.
- ²⁵ Území, kde obce nebyly vytýčeny, je v Německu aktuálně celkem 232. Jedná se o vysokohorské či velmi zalesněné oblasti, nebo o písečné duny u Severního moře. Nejrozlehlejší je přírodní rezervace Harz, jejíž rozloha činí okolo 372 km² (rozloha Prahy je okolo 496 km²). Tyto oblasti spravuje přímo Spolek. Gerhard, W., Gemeindefreie Gebiete und ihre Geschichte; in: 250 Jahre Bayerische Staatsforstverwaltung, Mitteilungen aus der Bayerischen Staatsforstverwaltung, Nr. 51, 1/2002, s. 623 – 632.
- ²⁶ Coördinatie Commissie Regionaal Ondrzoeksprogramma, jednotky byly vytvořeny roku 1970. Wikipedia: COROP
<<http://en.wikipedia.org/wiki/corop>>.
- ²⁷ Počet obcí v Nizozemsku se postupně stále snižuje. Roku 2010 činil 431.
Statistics Nederland: 431 Dutch municipalities in 2010
<<http://www.cbs.nl/en-gb/menu/themas/dossiers/nederland-regionaal/publicaties/artikelen/archief/2010/2010-3008-wm.htm>>.

²⁸ Euroregiony w nowym podziale terytorialnym Polski, Główny urząd statystyczny; Urząd Statystyczny we Wrocławiu, Warszawa; Wrocław 1999, vložena folie č. 1 (ISBN 83-907036-6-1).

²⁹ Český statistický úřad: Statistická ročenka Olomouckého kraje, 2001
<<http://www.czso.cz/kraje/ol/publika/rok2002/roc2002/eng/contents.htm>>.

³⁰ Jedná se o součet střediskových obcí (320) a jednotlivých sídel (5 329).

Institutul National de Statistica: Geografie, Meteorologie Şi Mediu Înconjurator <<http://www.insse.ro/cms/files/pdf/en/cp1.pdf>>.

³¹ Tzv Killikratisúv plán platný od 1. ledna 2011 velmi zredukoval počet obcí v Řecku (z původních 1033).

³² Návrh novely zákona č. 302/2001, o samosprávě vyšších územních celků. Nové územní členění na Slovensku vešlo v platnost v roce 1997 (8 krajů a 72 okresů – namísto místo do té doby existující struktury 4 krajů a 37 okresů). Ve vymezení krajů je patrná snaha o populační vyváženost jednotlivých celků (maximum je převyšeno jen 1,4-krát nad minimem, což je údajně nejnižší hodnota u jednotek tohoto druhu v celé Evropské unii).

³³ Jedná se o 2 891 obcí a 4 vojenské újezdy, stav z dubna 2010. Územné a správne usporiadanie Slovenskej republiky

<<http://www.minv.sk/?uzemne-a-spravne-usporiadanie-slovenskej-republiky>>.

Štruktúra územných jednotiek NUTS v Slovenskej republike <<http://www.ueos.sk/mvrr.sr/isvov/s6/nutsinfo.htm>>.

Regional Development in the Slovak Republic: General Information <<http://www.rda-ceda.net/partners/slovakia/slovakia-gi.html>>.

Obvodné úrady <http://www.vs.sk/skripty/vs_frame.htm> (kraje a okresy na Slovensku).

³⁴ Donedávna se jednalo o jediný region, identický s NUTS 0 a NUTS 1. Viz například: RTV Slovenija: Vlada predlaga delitev na dve regiji, 7. XI. 2005 <http://img.rtvlo.si/upload/slovenija/regije_kohezijske_copy_show.jpg>.

³⁵ Z toho 11 měst. Viz Statistični urad Republike Slovenije <<http://www.stat.si>>.

Donedávna se jednalo o 210 obcí. Nejnovější obcí se stala v únoru 2011 obec Mirna.

Slovenske občine v letu 2010 <http://www.stat.si/novica_prikazi.aspx?id=3081>.

³⁶ Podrobnější pohled na situaci ve Spojeném království: Počet NUTS 1: Anglie: 9, Wales: 1, Skotsko: 1, Severní Irsko: 1; Počet NUTS 2: Anglie: 30, Wales: 2, Skotsko: 4, Severní Irsko: 1; Počet NUTS 3: Anglie: 93, Wales: 12, Skotsko: 23, Severní Irsko: 5. V celé zemi došlo k reorganisasi místní správy v letech 1995 – 1998. Proto došlo k modifikacím na úrovni NUTS 1 a NUTS 2 a nárůstu jednotek na úrovni NUTS 3 (z 65 na 133).

Wikipedia: Nomenclature of Territorial Units for Statistics <http://en.wikipedia.org/wiki/nomenclature_of_territorial_units_for_statistics>.

³⁷ Pojem „unitary authority“ bývá někdy připodobňován ke „statutárnímu městu“.

³⁸ Nomenclature of Units for Territorial Statistics (NUTS) / Local Administrative Units (LAUs)

<<http://www.statistics.gov.uk/geography/nuts.asp>>.

³⁹ Obce jsou dále děleny na 2 512 sídel, farností.